

Ekonomické souvislosti pořádání festivalu Folkové prázdniny

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

Ing. Jakub Šácha, Ph.D.

Hana Němcová

Brno 2017

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce Ing. Jakubu Šáchovi, PhD. za odborné vedení, ochotu a rady, které mi napomohly při zpracovávání této práce. Dále mé poděkování patří Městskému kulturnímu středisku v Náměšti nad Oslavou, a to především Karolíně Širůčkové a účetní paní Naděždě Kejdové, za jejich vstřícné a ochotné poskytnutí veškerých potřebných informací a dokumentů, bez nichž by tato práce nemohla vzniknout.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci: **Ekonomické souvislosti pořádání festivalu Folkové prázdniny**

vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědoma, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 Autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity o tom, že předmetná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne 18. května 2017

Abstract

Němcová, H., Šácha, J. The economic context of organizing the Folk Holidays Festival. Bachelor thesis. Brno: Mendel university, 2017.

This bachelor thesis deals with the economic evaluation Folk Holidays Festival for period 2000 – 2016 with focusing on the individual components of revenue and costs. In theoretical part there is summary of the literary overview characterizing non-profit organizations and their budget, subsequently the festival itself is described with its financing. The practical part of the thesis uses the analysis of decomposition of time series on the real dates of the festival. At the end of the thesis there are the results of the modeling summarized and suggested recommendations for the organizer of the festival.

Keywords

State-funded institution, Folk holidays, revenue, costs, time series, prediction

Abstrakt

Němcová, H., Šácha, J. Ekonomické souvislosti festivalu Folkové prázdniny. Bakalářská práce. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2017.

Tato bakalářská práce se zabývá ekonomickým zhodnocením festivalu Folkové prázdniny za období 2000–2016 se zaměřením na jednotlivé složky výnosů a nákladů. V teoretické části je shrnutí literárního přehledu charakterizující neziskové organizace a jejich rozpočet, následně je popsán samotný festival a jeho financování. Praktická část práce využívá analýzu dekompozice časových řad na reálných datech festivalu. V závěru práce jsou shrnuty výsledky modelování a navrhnutá doporučení pro organizátora festivalu.

Klíčová slova

Príspevková organizace, Folkové prázdniny, výnosy, náklady, časové řady, predikce

Obsah

1	Úvod	11
2	Cíl práce	12
3	Literární rešerše	13
3.1	Neziskové organizace	13
3.1.1	Funkce neziskového sektoru	13
3.1.2	Rozdělení neziskového sektoru	14
3.2	Příspěvkové organizace	15
3.2.1	Financování příspěvkových organizací	16
3.2.2	Rozpočet příspěvkové organizace	17
3.3	Základní informace o společnosti	20
3.3.1	Festival Folkové prázdniny	21
3.3.2	Financování festivalu	22
3.3.3	Výnosy festivalu	22
3.3.4	Tržby za reklamu	22
3.3.6	Dary	26
3.3.7	Tržby z kulturní akce	27
3.3.8	Rozložení jednotlivých typů výnosů	30
3.3.9	Náklady festivalu	31
3.3.10	Náklady za honoráře	31
3.3.11	Náklady za ubytování	34
3.3.12	Náklady za dopravu	35
3.3.13	Náklady za technické zabezpečení	36
4	Materiál a metodika	37
4.1	Materiál	37
4.2	Metodika	37
4.2.1	Analýza časových řad	37
4.2.2	Členění časových řad	38

4.2.3	Elementární charakteristiky vývoje časových řad	39
4.2.4	Modelování časových řad	40
4.2.5	Kroky při modelování časové řady	41
5	Praktická část	43
5.1	Výnosy festivalu	43
5.1.1	Elementární charakteristiky	44
5.1.2	Analýza časové řady a porovnání funkčních forem	45
5.1.3	Kvantifikace modelu – odhad parametrů.....	46
5.1.4	Vyrovnané hodnoty modelu	48
5.1.5	Verifikace modelu	48
5.1.6	Predikce budoucího vývoje	53
5.2	Náklady festivalu	54
5.2.1	Elementární charakteristiky	55
5.2.2	Analýza časové řady a porovnání funkčních forem	56
5.2.3	Kvantifikace modelu – odhad parametrů.....	58
5.2.4	Vyrovnané hodnoty modelu.....	59
5.2.5	Verifikace modelu	60
5.2.6	Predikce budoucího vývoje	63
5.3	Návrhy a doporučení.....	64
6	Diskuze	66
7	Závěr	68
8	Literatura	70
8.1	Literární zdroje	70
8.2	Elektronické zdroje.....	71
9	Seznam obrázků	73
10	Seznam tabulek	75
A	Organizační struktura města	77
B	Elementární charakteristiky vývoje výnosů	78
C	Elementární charakteristiky vývoje nákladů	79

1 Úvod

V dnešní společnosti mají lidé širokou nabídku možností využití svého volného času. Kulturní akce jsou jednou z možností, jak poznat a zažít něco nového, staly se tak neoddělitelnou součástí společenského života. Příležitostí k navštívení kulturních akcí a událostí, jako jsou divadla, kina, koncerty, výstavy, festivaly, plesy či návštěva muzeí a galerií, je rok od roku více, proto pro pořadatele je čím dál větší problém návštěvníky přilákat a nejlépe také získat, aby se další rok zúčastnili znovu.

Mezinárodní hudební multižánrový festival Folkové prázdniny v Náměšti nad Oslavou měl loni již 31. ročník, tudíž ho můžeme zařadit mezi stálé kulturní události v České republice. Každý rok však musí organizátoři vymýšlet novinky a oživení, která by si návštěvníci neměli nechat ujít. V souvislosti s inovacemi se však také mění náklady vynaložené na plánování a realizování celého festivalu. Jelikož tento festival pořádá nezisková organizace Městské kulturní středisko Náměšť nad Oslavou, je nutné každoročně shánět finanční prostředky různými cestami, především pomocí grantů, dotací a sponzorů.

V následujícím textu se budeme zabývat vymezením neziskové organizace a poté charakteristikou jedné z nich – příspěvkové organizace. Tou je totiž Městské kulturní středisko, které je pořadatelem Folkových prázdnin. Tyto znalosti a informace využijeme pro další části práce, především pro zhodnocení účetních výkazů, které byly poskytnuty díky ochotě zaměstnanců Městského kulturního střediska.

2 Cíl práce

Hlavním cílem této bakalářské práce je ekonomické a finanční zhodnocení festivalu Folkové prázdniny v Náměšti nad Oslavou v letech 2000-2016 a rovněž sestavení ekonometrického modelu vývoje výnosů a nákladů. Hlavní cíl je uskutečňován pomocí řady dílčích cílů. Jedním z nich je identifikace hlavních složek výnosů a nákladů a zjištění faktorů, které jejich výši podstatně ovlivňují.

V rámci práce jsou využity znalosti a poznatky získané během studia předmětů statistiky a ekonometrie, především metoda analýzy časových řad. Získané výsledky jsou interpretovány a významné rozdíly ve vývoji výnosů a jejich struktury objasněny.

Výsledky zjištěných modelů, jejichž součástí je i predikce budoucího vývoje, budou sloužit pro organizátora festivalu, kterým je příspěvková organizace Městské kulturní středisko v Náměšti nad Oslavou jako podklady o budoucím směřování festivalu.

3 Literární rešerše

3.1 Neziskové organizace

Nejdříve je důležité seznámit se se samotným pojmem nezisková organizace. Různých definic a vymezení tohoto pojmu je v odborné literatuře velmi mnoho a jeho obsah se příliš významně neliší, proto můžeme uvést význam, který popisuje Pelikánová (2016, s. 15) – nezisková organizace je jednotka vytvořená za účelem výroby výrobků a poskytování služeb. Zároveň její status nedovoluje, aby tato produkce byla pro osoby, které ji založily, řídí nebo financují, zdrojem příjmů, zisku nebo finančních výnosů. S podobným pojetím souhlasí také Vít (2015, s. 10), který dodává, že nezisková organizace ale není charakterizována absencí zisku, ale tím, že dosažení zisku není hlavním smyslem její existence – tím je zpravidla služba určitému veřejnému zájmu.

Bachmann (2011, s. 14) dále dodává, že neziskový sektor působí tam, kde není ochoten zasáhnout ani stát ani podniky.

Nezisková organizace samozřejmě zisk vytvářet může, není to však jejím primárním účelem, a tento zisk, pokud je dosažen, nemá sloužit jejím zakladatelům nebo členům, nýbrž má být reinvestován zpět do její činnosti.

3.1.1 Funkce neziskového sektoru

Neziskový sektor má podle Tetřevové (2008, s. 13) několik základních funkcí, a to:

- Funkci ekonomickou – díky zapojení se do výrobních faktorů, zboží a služeb působí například jako zaměstnavatel, producent a spotřebitel statků.
- Funkci sociální – zúčastňuje se aktivit dané organizace a podílí se na uspokojování potřeby sdružovat se.
- Funkci politickou – chrání jednotlivce i skupiny před porušováním základních lidských práv a má mimořádný přínos v rozvoji demokracie, dává lidem možnost ovlivnit veřejnou politiku i mínění.

Neziskové organizace přispívají ke snížení celkových výdajů státu i přesto, že pro svou činnost potřebují určité finanční zdroje z veřejných rozpočtů. Zajišťují totiž činnosti, které by jinak musel obstarat sám stát (Frič, 2001, s. 12). Dle studie (OECD, 2003, s. 47) také ovlivňují přerozdělování veřejných politik. Přispívají také k reformě sociálního systému tím, že přerozdělují příjmy podle tužeb a přání lidí. Dokáží také lépe udržovat náklady. Mezi další výhody neziskových organizací můžeme dle Stejskala (2010, s. 10) zařadit rozšíření nabídky zaměstnání na trhu práce a přispění ke snížení neúměrného počtu pracovníků ve veřejném sektoru.

3.1.2 Rozdělení neziskového sektoru

Základní rozdělení je dle zřizovatele, tedy na organizace státní a nestátní (případně také soukromé, nevládní). Státní neziskové organizace jsou ty, jejichž zřizovatelem je stát, kraje nebo obce. Jsou zaměřeny především na výkon veřejné správy. Nestátní jsou zřizovány samotnými občany, do této kategorie zahrnujeme tedy spolky, nadace, ústavy, zájmová sdružení apod. (Pelikánová, 2016, s. 26)

Podle poznatků teorie a praxe se jeví jako vhodné rozdělení organizací působících v neziskovém sektoru dle Reškoříka (2007, s. 42), který je člení dle zřizovatele a charakteru poslání. Dělí je do 5 skupin s následujícími typologickými znaky:

1. Neziskové soukromoprávní organizace vzájemně prospěšné, s globálním posláním vzájemně prospěšné činnosti
2. Neziskové soukromoprávní organizace veřejně prospěšné, s globálním posláním veřejně prospěšné činnosti
3. Neziskové veřejnoprávní organizace typu organizačních složek a příspěvkových organizací státu a samosprávných územních celků, s globálním posláním veřejné správy a veřejně prospěšné činnosti
4. Neziskové ostatní veřejnoprávní organizace, s globálním posláním veřejně prospěšné činnosti
5. Neziskové soukromoprávní organizace typu obchodních společností a jim podobných (jde o výjimečné případy neziskových organizací) s možností globálního poslání veřejně i vzájemně prospěšné činnosti.

Soukromý neziskový sektor je nazýván také „třetím sektorem“, čímž se zdůrazňuje jeho pozice mezi státním sektorem (neziskový veřejný sektor) a trhem, který je označován jako ziskový tržní sektor (Stejskal, 2010, s. 12). Jiní autoři, např. Tetřevová (2008, s. 185), používá označení „nestátní sektor“, čímž upozorňuje na fakt, že tyto organizace fungují nezávisle na vládě. Zahrnujeme sem především obecně prospěšné společnosti, nadace, politické strany, církve apod. (Otrusínová, 2009, s. 8)

3.2 Příspěvkové organizace

Příspěvkové organizace jsou v České republice právnickou osobou veřejného práva a vznikají a zanikají rozhodnutím zřizovatele. Řadíme je mezi veřejné ústavy, což znamená, že jejím hlavním účelem je plnění specifické veřejné služby. Příspěvkové organizace rozdělujeme do dvou skupin dle typu zřizovatele. Jedná se o:

1. Příspěvkové organizace zřizované územním samosprávním celkem
2. Příspěvkové organizace zřizované státem

Pokud je zřizovatelem organizace obec či kraj (územní samosprávním celek), upravujeme ji na základě:

- Zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů
- Zákona č. 129/2000 Sb. o krajích
- Zákona č. 128/2000 Sb. o obcích

Pokud je naopak zřizovatelem stát, organizace jsou ukotveny:

- V zákoně č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů
- V zákoně č. 219/2000 Sb. o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích

Nejvíce příspěvkových organizací je založeno územní samosprávou, tedy kraji a obcemi (Škarabelová, 2015, s. 3). Díky zákonu č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, mají právnické osoby samosprávných celků právní subjektivitu. Tímto znakem se značně liší od příspěvkových organizací zřizovaných státem, kterým subjektivita chybí. Z toho vyplývá, že státní příspěvkové organizace již nemůžou vlastnit majetek, ale mohou pouze vynakládat s majetkem státu. Zákon jim nepřiznává žádná majetková práva ani pohledávky. (Havlan, 2008, s. 38)

Spektrum činností, kterými se příspěvkové organizace založené kraji nebo obcemi zabývají, je velmi široké. Jedná se především o zajištění výkonu státní správy a zajištění veřejných služeb, řadíme sem především školství, zdravotnictví, sociální služby, jako např. pečovatelská či zdravotnická zařízení, dětské domovy, dále v oblasti kultury. Patří sem především muzea, galerie, kina, divadla nebo správa památek. (Vít, 2015, s. 16)

Co se týká státních příspěvkových organizací, ty fungují především jako vědecká pracoviště, výzkumné ústavy, kontrolní orgány, kulturní instituce národního významu a státní fondy (Škarabelová, 2015, s. 4) Do této kategorie můžeme konkrétně zařadit Národní divadlo v Praze, jehož zřizovatelem je Ministerstvo kultury. (Slintáková, 2011, s. 2)

3.2.1 Financování příspěvkových organizací

Činnost příspěvkových organizací nelze provozovat pouze na principu samofinancování. Jsou zřizovány především pro činnosti, které jsou primárně nerentabilní, tudíž jejich služby jsou poskytovány bezplatně nebo za ceny nižší než obvyklé. (Otrusínová a Kubíčková, 2011, s. 5) Z toho důvodu je fungování organizace závislé na příspěvku z rozpočtu zřizovatele. Tento příspěvek je využit na provoz organizace včetně mzdových nákladů. Jak uvádí Dostál s Kislingerovou (2012, s. 28), z důvodu rozdělování prostředků z veřejných prostředků hrozí podřizování vůči byrokratům a politikům, tudíž ne vždy to může znamenat kvalitní využití veřejných zdrojů.

O tom, jak vysoký příspěvek organizace dostane, rozhoduje zřizovatel. V případě významných změn může jeho výši snížit či zvýšit. Poskytne ho také pouze za předpokladu, že organizace plní své povinnosti, které vychází ze zřizovací listiny. Jak uvádí Maderová s Téglem (2011, s. 80), může také zřizovatel příspěvek na provoz měnit i v neprospěch organizace. V zákoně jsou taxativně vymezeny důvody, ve kterých organizace musí odvést finanční prostředky do rozpočtu zřizovatele. Jedná se především o případy, kdy:

- plánované výnosy organizace překračují její plánované náklady
- investiční zdroje jsou vyšší, než organizace potřebuje
- došlo k porušení rozpočtové kázně

Hlavním důvodem porušení rozpočtové kázně je použití finančních prostředků získaných z rozpočtu zřizovatele v rozporu se stanoveným účelem nebo převedení více finančních prostředků do svých peněžních fondů, než stanovil zákon nebo než rozhodl zřizovatel. Dle zákona č. 250/2000Sb. může za porušení rozpočtové kázně zřizovatel uložit příspěvkové organizaci odvod do svého rozpočtu ve výši neoprávněně použitých prostředků, a to nejpozději do 1 roku ode dne, kdy porušení rozpočtové kázně zjistil, nejdéle však do 3 let ode dne, kdy k porušení rozpočtové kázně došlo.

Je důležité rozlišovat mezi organizacemi, které jsou zřizované státem a územním samosprávným celkem. Příspěvkové organizace, jejichž zakladatelem je stát či orgán státní správy, získávají dle zákona č. 219/2000 SB., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů, výdaje na činnost v jejich působnosti. Jejich hlavním úkolem je zabezpečení základních funkcí státu. Zahrnujeme sem hlavně příspěvky na provoz, dotace na financování programu a akcí, dotace na úhradu provozních výdajů apod. Hospodaří s finančními prostředky, které získala ze své hlavní činnosti a ze státního rozpočtu, musí je tedy využívat pouze k účelům, ke kterým jsou určeny. Tyto organizace ale mohou provozovat i tzv. vedlejší činnost, která je vykonávána kvůli dosažení zisku, tzn. dalšího finančního zdroje pro hlavní činnost. Příjmy a výdaje je nutné mít odděleny mezi činnostmi hlavní a vedlejší. (Hošáková a Musilová, 2012, s. 12)

U příspěvkových organizací založených obcemi či kraji se ale způsob financování mírně liší. Finanční prostředky nejsou z rozpočtu zřizovatele poskytovány

na základě smlouvy podle soukromého práva, ale rozhodnutím zřizovatele o výši příspěvku. Jak uvádí Lovětínský s Mylkovou (2011, s. 5), má tedy k územně samosprávnému celku rozpočtový vztah. K hlavní činnosti může organizace vést také doplňkovou činnost. Tu lze provozovat za předpokladu, že na ni nebudou využity prostředky zřizovatele a výsledný zisk bude vynaložen pouze na hlavní činnost. (Hošáková a Musilová, 2012, s. 21) Také nesmí narušovat hlavní cíle a v účetnictví je vedena odděleně od běžného hospodaření. Nakládá tedy s finančními prostředky získanými vlastní činností, přijatými z rozpočtu zřizovatele, prostředky ze svých fondů, peněžními dary od fyzických či právnických osob.

Dle §28 odst. 5 v zákoně č. 250/2000Sb. příspěvkové organizace dále hospodaří s:

- dotací na úhradu provozních výdajů, které jsou nebo mají být kryty z rozpočtu Evropské unie, včetně stanoveného podílu státního rozpočtu na financování těchto výdajů,
- dotací na úhradu provozních výdajů podle mezinárodních smluv, na základě kterých jsou České republice svěřeny peněžní prostředky z finančního mechanismu Evropského hospodářského prostoru, z finančního mechanismu Norska a programu švýcarsko-české spolupráce.

Pokud však tyto dotace nejsou vyčerpány do konce kalendářního roku, převádějí se do rezervního fondu jako zdroj financování v následujících letech. Podmínkou však je, že se musí použít pouze na stanovený účel.

3.2.2 Rozpočet příspěvkové organizace

Dle §28 zákona 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech, je rozpočet organizace plán výnosů a nákladů na rozpočtový rok, jímž se řídí její financování činnosti. Rozpočtový rok je shodný s kalendářním rokem. Jak již bylo řečeno, rozpočet příspěvkové organizace je schvalován jejím zřizovatelem a skládá se z více zdrojů. Rozpočet, se kterým hospodaří, musí být sestaven jako vyrovnaný. Jak uvádí Hošáková s Musilovou (2012, s. 21) lze jen výjimečně rozpočet schválit jako přebytkový či schodkový. Aby zřizovatel mohl vyčlenit peněžní prostředky ze svého rozpočtu, tak musí vypracovat finanční plán příspěvkové organizace, který by měl zahrnovat předpokládané hospodaření organizace a vzít v úvahu také budoucí potřeby (jedná se např. o náklady na energie, daňové zatížení, opravy) a budoucí příjmy (z prodaného zboží, z poskytnutých služeb, ze vstupného).

Organizace je nucena také zabezpečit, aby se stanovený hospodářský výsledek nezhoršil. Z toho důvodu se také nesmí provádět platby a úhrady, které nemá kryty svým rozpočtem. (Škarabelová, 2015, s. 7) Také např. nesmí uzavírat smlouvu o půjčce či úvěru, aniž by měla souhlas zřizovatele. Jestliže lze předpokládat, že výsledek hospodaření bude mít horší podobu, než se očekávalo, musí společnost vykonat takové kroky, které zaručí jeho vyrovnaní. Příspěvková organizace musí dávat pozor na to, aby vykonávala své činnosti tím nejekonomičtějším způsobem.

Príspevková organizace sestavuje nejen rozpočet, ale také střednědobý výhled rozpočtu, což je plán výnosů a nákladů na nejméně 2 roky následující po roce, na který je sestavován rozpočet. Obsahuje předpokládané náklady a výnosy v jednotlivých letech. (Zákon č. 250/2000 Sb.) Vztah rozpočtu organizace k rozpočtu zřizovatele lze během roku měnit v neprospěch příspěvkové organizace jen ze závažných příčin.

Mezi hlavní výnosy řadíme ty, které organizace vykonává ve své hlavní činnosti, tzn., že jsou uvedeny ve zřizovacích listinách. Jak uvádí Maderová s Téglem (2011, s. 130), u těchto výnosů je nutné doložit, že náklady vynaložené na tuto činnost přesahují příjmy. Do výnosů spadajících pod doplňkovou činnost zahrnujeme především výnosy z reklam, z členských příspěvků a z nájemného.

3.2.3 Peněžní fondy

Príspevková organizace vytváří peněžní fondy, jakými jsou rezervní fond, investiční fond, fond odměn, fond sociálních a kulturních potřeb, přičemž zůstatky z těchto fondů se převádějí do následujícího roku. (Škarabelová, 2015, s. 9) Jak uvádí Otrusínová s Kubíčkovou (2011, s. 21) tyto fondy upravuje Český účetní standard č. 704.

1. Rezervní fond

Je tvořen tehdy, pokud skutečné výnosy jsou spolu s přijatým provozním příspěvkem větší než provozní náklady. Tento stav se nazývá zlepšený výsledek hospodaření. Rezervní fond je tvořen po schválení jeho výše zřizovatelem na konci roku, zlepšený výsledek hospodaření tedy může být přesunut buď celý, nebo jen jeho část (částka se může snížit o případné převody do fondu odměn nebo do fondu investic).

Rezervní fond je v praxi využíván hlavně k dalšímu rozvoji své činnosti, k překlenutí dočasnému nesouladu mezi výnosy a náklady, k úhradě případných sankcí uložených za porušení rozpočtové kázně a k úhradě ztráty z předchozích let. (Zákon č. 250/2000 Sb., zákon o rozpočtových pravidlech)

Mezi další zdroje můžeme zařadit i peněžní dary od právnických i fyzických osob a dotace, které byly poskytnuty z rozpočtu Evropské unie a nebyly plně využity. Tyto finanční prostředky musí být spotřebovány ale pouze na provozní výdaje nebo v souladu s jejich určením.

2. Fond investic

Je využíván pro financování investičních potřeb PO. Skládá se z peněžních prostředků ve výši odpisů hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku, investičního příspěvku z rozpočtu zřizovatele, investičních dotací ze státních fondů nebo také převodem z rezervního fondu ve výši povolené zřizovatelem. (Maderová, Tégel, 2011, s. 92) Tento fond je využit zejména pro pořízení a technické zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku, k úhradě investičních úvěrů nebo půjček a také k navýšení peněžních prostředků určených na financování údržby a oprav majetku.

3. *Fond odměn*

Jak uvádí zákon č. 250/2000 Sb., fond odměn je tvořen stejně jako rezervní fond ze zlepšeného výsledku hospodaření PO, a to do výše jeho 80 %, nejvýše však do výše 80 % objemu prostředků na platy stanoveného zřizovatelem nebo zvláštním právním předpisem, a peněžními dary účelově určenými na platy. Jsou z něj hrazeny odměny zaměstnancům a případné překročení stanoveného objemu prostředků na platy.

4. *Fond kulturních a sociálních potřeb*

Tento fond se skládá ze základních přidělů na vrub nákladů příspěvkové organizace z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy, náhrady platů, popřípadě odměn za pracovní pohotovost. Je naplňován zálohově a vyúčtování jeho skutečného základního přidělu se provede v rámci účetní uzávěrky. Je tvořen z důvodu zabezpečení kulturních, sociálních a dalších potřeb zaměstnanců.

3.2.4 Účetní závěrka

Dle §18 zákona o účetnictví účetní závěrku tvoří soubor účetních výkazů, mezi něž řadíme rozvahu (bilanci), výkaz zisku a ztráty a přílohu, která vysvětluje a doplňuje informace obsažené v částech rozvahy a výkazu zisku a ztráty.

Musíme ale také odlišovat pojem účetní uzávěrka, který vyjadřuje uzavírání účtů. (Dušek, 2005, s. 10) Vyčísluje se výsledek hospodaření a sestavuje se konečná rozvaha.

Rozvaha

Rozvaha představuje písemný přehled o složení majetku společnosti a jeho finančních zdrojích. Informuje nás tedy o stavu aktiv a pasiv k určitému okamžiku. Základem pro její sestavení je bilanční rovnice vyjadřující rovnováhu aktiv a pasiv. (Martinovičová, 2014, s. 41)

Rozdělujeme několik typů rozvah. První z nich je počáteční, kterou sestavujeme při založení podniku. Druhým typem je konečná, která se sestavuje buď měsíčně nebo ke konci roku. Posledním typem je mimořádná rozvaha, která se sestavuje při zvláštních příležitostech (např. při likvidaci podniku, při fúzi nebo rozdělení). Můžeme z ní posoudit hospodářskou stabilitu podniku.

Výkaz zisku a ztráty

Zobrazuje strukturu nákladů, výnosů a výsledku hospodaření. Informuje o schopnosti podnikatelského subjektu vytvářet dostatečný objem zisku a umožňuje sledovat vývoj rentability vloženého kapitálu. (Martinovičová, 2014)

Sestavuje se podobně jako rozvaha v pravidelných ročních intervalech, pokud nenastanou mimořádné okolnosti. Má buď horizontální (výnosy a náklady stojí proti sobě) nebo vertikální (výsledek hospodaření je rozdělen po dílčích činnostech) podobu.

3.3 Základní informace o společnosti

Mezinárodní hudební festival Folkové prázdniny, kterým se bakalářská práce zabývá, je pořádán příspěvkovou organizací Městským kulturním střediskem (dále pouze MěKS) se sídlem v Náměšti nad Oslavou. Dle stránek MěKS (2017) tato organizace vznikla 22. 12. 1992 jako právnická osoba nabývající samostatně práv a závazků v rozsahu určeném obecně platnými právními předpisy a zřizovací listinou na dobu neurčitou. Zřizovatelem je město Náměšť nad Oslavou. To pronajímá organizaci nemovitý i movitý majetek, který je ve vlastnictví města Náměště. Díky tomu také nemusí hradit velké opravy a rekonstrukce, pouze běžnou údržbu. Statutárním orgánem je vedoucí MěKS, který je jmenován a odvolán městskou radou. Rada také stanovuje plat a odměny statutárnímu zástupci a jednou ročně s ním projedná zprávu o činnosti organizace. Organizační struktura města s MěKS je uvedena v příloze A. MěKS je také financováno především městem Náměšť, který sestavuje rozpočet organizace a hradí zaměstnancům mzdy. MěKS také radě města předkládá dvakrát ročně plnění rozpočtu a vynaložené finanční prostředky na základní činnosti organizace k projednání a schválení.

Hlavním účelem zřízení je poskytování služeb obyvatelům a návštěvníkům města, rozvíjení kulturních tradic a informační činnost. Plní kulturní funkci města Náměště nad Oslavou. Škála úkolů je tedy velmi široká, jedná se ale především o pořádání koncertů, seminářů, výstav, besed, přehlídek, přednášek, soutěží, seminářů, ale i divadelních a filmových představení. Mezi další aktivity můžeme zařadit také relace v městském rozhlasu, vydávání a distribuci nejen městského periodika Náměšťských listů, ale také pohlednic a hudebních a obrazových nosičů. Provozuje půjčovnu lidových krojů a maškarních kostýmů a plní funkci informačního a propagačního centra Náměště nad Oslavou i tím, že poskytuje kulturní služby, mezi které řadíme individuální porady, předprodeje vstupenek a možnost vlastní ediční činnosti, jako je kopírování, laminování, kroužkování atd. Dále nabízí publikace o městě a blízkém okolí, audio i video nosiče.

MěKS pořádá během roku mnoho kulturních akcí, koncertů a divadel, mezi nimi je ale důležité zmínit kromě nejznámějších každoročních Folkových prázdnin, kterými se práce zabývá, také Náměšťskou placku, což je soutěž trampských skupin nebo také minifestival Folkový špíz. Dále MěKS organizuje mezinárodní festival vážné hudby Concentus Moraviae či Oživený zámek, který se koná každý rok na začátku září. V průběhu roku pořádá vánoční, novoroční či komorní koncerty nebo také zajišťuje dechovou i cimbálovou hudbu. Samozřejmě nesmíme opomenout místní slavnosti, jako jsou Anenská pouť, pálení čarodějnic nebo vánoční trhy. Stále ale musíme zdůraznit, že největší a nejvýznamnější událost, na jejíž organizaci a přípravě se pracuje po celý rok, jsou právě Folkové prázdniny.

Jelikož je MěKS příspěvková organizace, kterou zařazujeme do státních neziskových organizací, vyplývá z toho, že hlavním cílem a posláním není dosažení zisku, ale poskytování obecně prospěšných činností. Ve své hlavní činnosti tedy MěKS nesmí vykazovat zisk, což ale netýká vedlejší hospodářské (doplňkové) činnosti, jejíž finální výsledek hospodaření musí být kladný. To ale znamená, že takto nabytý výnos musí společnost zpátky financovat ve prospěch své hlavní činnosti. Dle §28 zákona č. 250/2000 Sb. může zřizovatel organizaci povolit i jiné využití tohoto zdroje.

3.3.1 Festival Folkové prázdniny

Folkové prázdniny v Náměšti nad Oslavou jsou neobyčejným festivalem mnoha žánrů. Jeho účastníci jsou obklopeni historickým prostředím náměšťského renesančního zámku, kde se koná převážná většina koncertů, pak také zámeckým parkem a přilehlým okolím řeky Oslavy. Tento festival, který se koná vždy na začátku července a trvá 8 dní, je plný koncertů a také výtvarných a hudebních dílen.

Dále je na festivalu tzv. „open scéna“, což je minifestival folkových muzikantů, kde hudební koncerty začínají již v odpoledních hodinách a představují méně známé hudebníky. Ve večerních hodinách se hlavní program odehrává v areálu zámku. Pokud někteří návštěvníci mají zájem, mohou se zúčastnit také i nočních koncertů. V rámci Folkových prázdnin se konají tzv. kolokvia. Ty trvají dva dny a skládají se z přednášek muzikologů, etnologů, hudebních publicistů, rozhlasových redaktorů i samotných muzikantů. Diskutuje se na něm o problémech konkrétního tématu z různých úhlů, každý účastník totiž představuje svou oblast zájmu.

Program Folkových prázdnin se připravuje během celého roku. Vystupuje zde nejen spousta českých, ale převážně zahraničních kapel. Mnoho z nich hraje v České republice vůbec poprvé. Přijíždí například z Velké Británie, Francie, USA, ale i Belgie, Jihoafrické republiky či Mali. Pro mnohé návštěvníky jsou tedy doposud neznámé.

Každý ročník má své konkrétní téma, svoji dramaturgii. Jednotlivé dny festivalu pak mají své dílčí téma. Loňským tématem festivalu bylo: Od folkloru k world music: Na počátku bylo....

V letošním roce 2017 se ve dnech 22. – 29. července bude konat již 32. ročník tohoto multižánrového festivalu. Jak by se mohlo z názvu zdát, není to pouze folk, který se na festivalu hraje, ale najdeme tu různé žánry. Návštěvníci si mohou poslechnout žánry od lidové hudby až po vážnou, přes jazz, pop a rock.

Jak již bylo zmíněno, na festivalu je také doprovodný program nazývaný Hnízdo múz. Tvoří ho zde přes 200 hudebních, tanečních, výtvarných a textových dílen, což je na hudební festivaly poměrně vysoké číslo. Ty nalezneme nejen u zámku, ale po celém městě, a dokonce se do nich zapojují i samotní hudebníci. V těchto dílnách se mohou návštěvníci zapojit do různých workshopů a seminářů. Pořadatelem těchto dílniček je Náměšťský okrašlovací spolek (NOS), který je spoluorganizátorem Folkových prázdnin. Stará se také o občerstvení umělců.

Pro děti je na festivalu připravena také tzv. „oranžová scéna“. Hrají se zde krátké divadelní představení, hry, soutěže nebo taneční vystoupení. Díky tomu si jejich rodiče mohou naplno užít koncerty.

Návštěvníci také mohou každý rok navštívit mnoho výstav. Mezi již tradiční řadíme Ohlédnutí za Folkovými prázdninami předcházejícího roku.

K významným umělcům, kteří již na festivalu vystoupili, patří například Glen Hansard s Markétou Irglovou, Eliza Carthy, Mari Boine, či kapela Waterson: Carthy se zpěvačkou Normou Waterson.

3.3.2 Financování festivalu

Jelikož je MěKS nezisková organizace, nemá ze svých zdrojů dostatek finančních prostředků k organizaci tak velké události jako jsou Folkové prázdniny. Ze začátku se jednalo o malý festival, který se ale postupem času stal díky publicitě a ohlasům u odborné veřejnosti velkou kulturní událostí na Vysočině.

Díky podepsané Dohodě o spolupráci při pořádání festivalu Folkových prázdnin spolupracuje MěKS s již zmíněným Náměšťským okrašlovacím spolkem (NOS). Jedná se také o neziskovou organizaci, pod jejíž pravomoci spadá Hnízdo múz. Má na starost její rozpočet, financování a celkovou organizaci. Jelikož Hnízdo múz zajišťuje doprovodný program dílen a workshopů (ne hlavní program Folkových prázdnin), v rámci této práce nebude rozpracován.

Město Náměšť nad Oslavou nepodporuje festival žádnou speciální částkou či dotací, která by byla přímo přidělena na organizaci Folkových prázdnin. Pomáhá ovšem jinými způsoby. Částečným zdrojem finančních prostředků jsou vybrané peníze ze zakoupeného vstupného. Tato částka ovšem pokrývá přibližně pouze jednu pětinu celkových příjmů. Z toho vyplývá, že největším zdrojem příjmů jsou granty, dotace a dary. Je samozřejmě ale složité a velmi pracné splňovat veškeré podmínky pro získání grantů, tím pádem nelze se všemi granty dopředu počítat.

3.3.3 Výnosy festivalu

Jak již bylo řečeno, celkové výnosy se skládají z dotací, grantů, darů, tržeb z reklamy a ze vstupného, případně část finančních prostředků je poskytnuta z rezervního fondu MěKS.

Díky ochotě zaměstnanců MěKS jsem dostala k dispozici výkazy festivalu Folkové prázdniny z let 2000-2016. Všechny hodnoty jsou uvedeny v českých korunách. Zjistíme je součtem všech hodnot výnosů

Výše jednotlivých složek se v průběhu let měnila, jejich znázornění a vykreslení je uvedeno v následujícím textu.

3.3.4 Tržby za reklamu

Patří mezi hlavní složku výnosů. Hodnoty zjistíme z výkazů zisků a ztráty na řádce 602.020– Tržby ze služeb – reklama. Patří sem plakáty, inzerce nebo také tržby za poskytnutí licence, natáčení a pořízení zvukového či obrazového záznamu.

MěKS musí každý rok shánět nové sponzory, kteří by akci zařídili a přispěli na ni finanční částkou. Mezi generální sponzory patří již několik let skupina ČEZ.

Dále má festival samozřejmě další partnery, mezi hlavní řadíme Ministerstvo kultury ČR, Kraj Vysočina, Národní památkový ústav – Správa státního zámku Náměšť nad Oslavou, ti ale poskytují finanční podporu převážně pomocí grantů a dotací.

Tržby za reklamu jsou financovány v nejvyšší míře zejména od skupiny ČEZ, jak již bylo řečeno, ale také od společností ICZ, a.s., CARent a.s. Brno, Okresní hospodářské komory a VH-Mont Stav s.r.o. Jelikož sponzor ČEZ přispívá vysoké finanční částky, je mu vyhrazeno několik speciálních aktivit, jako je například oranžová scéna, oranžové šlapání, oranžový stan se soutěžemi a oranžový výlet do přečerpávací vodní elektrárny na Dalešické přehradě.

Sponzoři jsou samozřejmě za poskytnutí finančního příspěvku uváděni do časopisů, novin, na plakátech a billboardech. Dále jsou také uvedeni například na oblečení, které nosí pořadatelé a organizátoři. To vše se musí pečlivě dokumentovat, aby sponzoři byli ochotni svůj příspěvek poskytnout v dalších letech znovu.

Obr. 1 Trend vývoje tržeb z reklamy a celkových výnosů

Zdroj: Interní dokumenty MěKS

Z obrázku je možné vidět, do jaké výše se tržby získané od sponzorů na reklamu podílí na celkové výši výnosů festivalu. Je patrné, že trend vývoje tržeb z reklamy a celkových výnosů je podobný. Podíl tržeb z reklamy se v průběhu let měnil. Zatímco na začátku v roce 2000 představoval přibližně 15 % celkových výnosů, od roku 2006 do současnosti se podíl tržeb z reklamy na celkových výnosech postupně zvyšoval. Největší podíl tržeb z reklamy nastal v roce 2013, kdy dosáhl 54,4 %, tedy více než polovinu celkových výnosů.

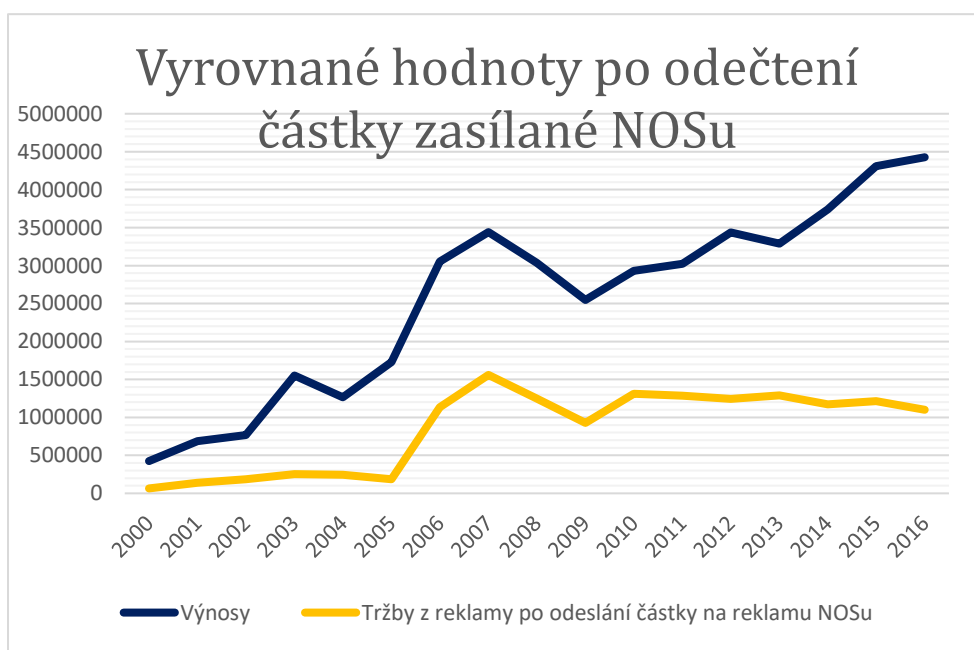
Finanční částky získané z reklamy se od roku 2006 pohybují kolem hodnoty 1,5 mil. Kč. Z tohoto poznatku lze vyvodit, že tržby za reklamu jsou čím dál důležitější a podstatné pro organizaci festivalu. Bez finančního příspěvku sponzorů by organizátoři nemohli pozvat známé interprety z různých zemí ani zajistit kvalitní prostředí pro návštěvníky.

Z grafu lze vyvodit také zlom roce 2009. Celkové výnosy byly nižší právě kvůli tomu, že sponzoři věnovali nižší částky na pořádání festivalu. Bylo to ovlivněno finanční krizí a očekávaným snížením tržeb firem, které z důvodu nejistoty držely své finanční prostředky a více šetřily.

Část finančních prostředků, které MěKS od tohoto sponzora dostane, se převede na NOS, který z něj financuje především reklamu festivalu v magazínech, časopisech a dalších periodících. Tento příspěvek je nejčastěji ve výši 500 000 Kč, částka se odvíjí dle množství finančních prostředků vybraných od sponzorů. Ve výkazech lze vyčíst změnu, kdy se částka připsaná na NOS do roku 2011 účtovala snížením výnosů. V dalších letech se ale již celková částka výnosů nesnižovala, to znamená, že částka se účtovala jak na stranu výnosů, tak na stranu nákladů, a to na účet 518.090 Ostatní služby – ostatní a na stranu výnosů, tedy na 602.020 – Tržby za služby – reklama. Tato změna proběhla díky radě daňové poradkyně.

V následujícím grafu je možné vidět finanční prostředky získané od sponzorů z reklamy očištěné o částku připadající NOSu. Jak lze z obrázku č. 2 vyvodit, hodnoty jsou do roku 2011 stejné, poté se mění díky změně účtování a nesouhlasí s hodnotami ve výkazech zisku a ztráty.

Jak si lze povšimnout, od roku 2010 má MěKS přibližně stejné množství finančních prostředků na pořádání festivalu, jelikož křivka má konstantní charakter.

Obr. 2 Vyrovnané částky tržeb z reklamy po odečtení příspěvku NOSu

3.3.5 Dotace a granty

Dotace obecně jsou nástrojem pro rozvoj měst a obcí a na podporu jak podnikání, tak vzdělávání a kulturního rozvoje občanů. Jedná se především o dotace od zahraničních kulturních institutů jiných evropských zemích. MěKS žádá především o dotaci ten kulturní institut, z jehož země bude na festivalu vystupovat slavný interpret či kapela. Mezi jejich výhody řadíme to, že MěKS nemusí splňovat konkrétní podmínky, tzn. že jednotlivé kulturní instituty obvykle vědí o pořádaném festivalu a znají samotné kulturní středisko, které jej pořádá. Částka, kterou instituty přispějí, je tedy založena na společné domluvě.

V posledních letech přispěly především instituty:

- Rakouské kulturní fórum
- Americká ambasáda
- Izraelský institut
- Španělské velvyslanectví
- Polský kulturní institut
- Fond Visegrádské čtyřky

Granty se od dotací liší především tím, že pro jejich získání musí žadatel splnit předem stanovené podmínky. I když je ale žadatel všechny splní, neznamená to, že daný grant dostane, jelikož o jeho uznání a přiřknutí rozhodují určité správní orgány. MěKS získává granty především od Ministerstva kultury ČR a Krajského úřadu kraje Vysočina. Problematika samotného získání grantů je tedy velice spleťtá.

Obr. 3 Vývoj finančních prostředků přijatých díky grantům a dotacím

Zdroj: Interní dokumenty MěKS

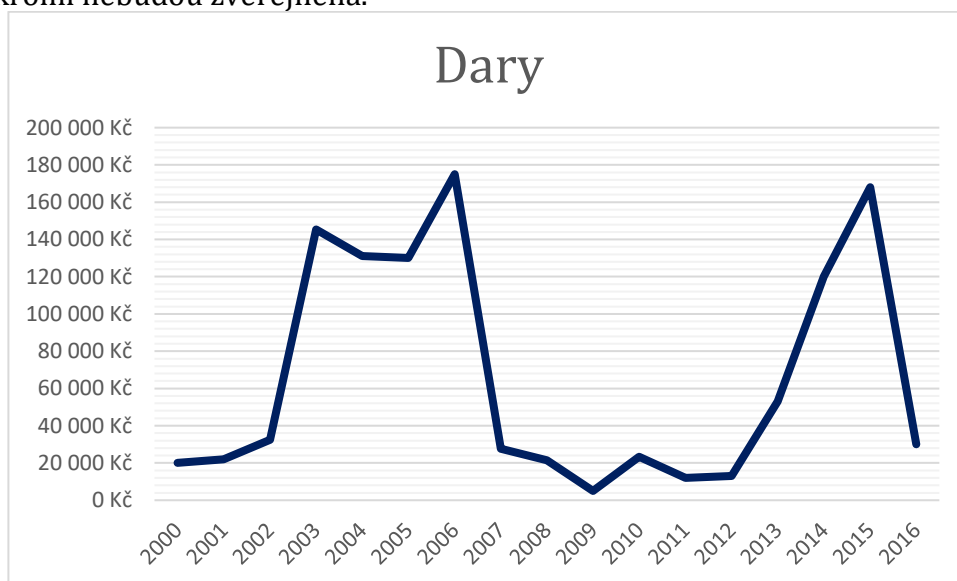
Z grafu je jasně patrný rostoucí trend křivky. Zatímco v roce 2000 bylo pomocí grantů získáno pouze 10 000 Kč, což znamenalo pouze 2,3 % celkových výdajů, v loňském roce to bylo již 1,9 mil. Kč, což odpovídá 43 % z celkové získané sumy finančních prostředků. Význam grantů a dotací tedy neustále roste a organizátoři se musí snažit o vytvoření projektů získaných touto cestou.

Mezi hlavní nevýhodu patří nejistota, jestli vůbec budou potřebné finance získány či kolik jich bude obdrženo.

3.3.6 Dary

Folkové prázdniny podporují různé buď veřejné subjekty nebo i soukromé osoby. Dary, které MěKS získává, můžeme rozdělit do dvou skupin, a to na účelově věcné dary a služby a účelové finanční dary. Mezi věcné dary neřadíme pomoc finanční, tzn. že se jedná například o zapůjčení automobilů, přípravu a nakoupení potravin na občerstvení interpretů i organizátorů nebo také poskytnutí osvětlovací techniky či pomoc s jejím zapojením. Mezi sponzory poskytující tyto dary můžeme zařadit například ZON Třebíč, ALTA Group, Autoactivity Třebíč, DMS Dukovany či Centrum sportu Třebíč.

Do druhého typu řadíme dary peněžní hodnoty, jedná se většinou o menší finanční obnosy. V minulých letech byl tento typ daru poskytnut například od Kraje Vysočina a od hejtmána kraje Vysočiny MUDr. Jiřího Běhounka, od firem Dukát a Alfý Helicopter nebo také od fyzických osob, jejichž jména z důvodu ochrany soukromí nebudou zveřejněna.

Obr. 4 Vývoj finančních prostředků přijatých prostřednictvím darů
Zdroj: Interní dokumenty MěKS

Křivka vývoje je velmi proměnlivá, a to také potvrzuje hlavní myšlenku, která nám uvádí, že dary jsou značně kolísavé a jejich výši nelze předem velmi dobře určit. Zatímco v letech 2003-2006 se jejich hodnoty pohybovaly přes 130 tisíc korun, v roce 2007 přišel propad na celkovou částku pouze 27 600 Kč.

Vůbec nejnižší hodnoty dosáhla výše darů v roce 2009, kdy činily pouze 5 000 Kč. Organizátoři usuzují, že to bylo způsobeno finanční krizí, která ve světě byla a o které média masivně informovala. Jelikož lidé nevěděli, jak dlouho bude trvat a kdy přesně skončí, šetřili své finanční úspory a poskytováním darů se bránili. Podobný trend trval až do roku 2012. V následujících třech letech 2013, 2014 a 2015 můžeme sledovat jejich nárůst, který byl ale zastaven loňským rokem, kdy se výnosy z darů snížily na 30 000Kč.

Tento růst byl způsoben hlavně získáním nových dárců. V roce 2013 obdrželi organizátoři účelové finanční a věcné dary celkem za 53 149 Kč, kromě dvou stálých dárců přibyli dva další, a to Alfa Helicopter a DMS Dukovany. V roce 2014 se seznam těchto dárců rozšířil o Centrum sportu Třebíč. Navíc všechny příspěvky byly vyšší než v minulých letech, celková částka tedy byla 120 000Kč, Vůbec nejvyšší příspěvek ve formě darů dostalo MěKS ale v roce 2015, kdy hodnota darů byla vyčíslena na 168 000Kč. Kromě stávajících dárců přispěl také Kraj Vysočina a jeho hejtman, MUDr. Jiří Běhounek. Výše těchto dvou darů dosahuje na částku 75 000Kč, což způsobilo vychýlení křivky směrem nahoru.

3.3.7 Tržby z kulturní akce

Tržby z kulturní akce tvoří více složek. Ve výkazech zisku a ztráty jsou tyto částky zapsány na výnosovém účtu 601.010 – Tržby z kulturních akcí. Tyto finanční prostředky jsou získány především ze vstupného a z prodeje vlastních výrobků, tím je myšlen například prodej tiskovin přímo na festivalu, různých audio nebo video nosičů.

Vstupné tvoří hlavní složku tržeb z kulturní akce. Je možné si zakoupit vstupenky buď na jednotlivé dny festivalu zvlášť nebo permanentku, která platí na celou dobu trvání festivalu. Zohledňuje se také doba koupě permanentek, jelikož ty, které jsou koupené od doby zahájení prodeje, který začíná začátkem února a trvá přibližně do poloviny června, jsou za zvýhodněnou cenu.

Hlavní rozdělení vstupenek je tedy na permanentky a vstupenky platící pouze na jednotlivé dny. Permanentky, které platí po celou dobu trvání festivalu, vyjdou pro návštěvníky tedy finančně levněji, pokud se chtějí zúčastnit celotýdenního maratónu koncertů a dalšího přidruženého programu. Permanentky dále členíme na vstupenky pro jednotlivce a na rodinné permanentky, které zahrnují dvě dospělé osoby a 2-3 děti ve věku od 6 do 15 let.

Vstupenky platící pouze na jednotlivé dny jsou také ve dvou variantách, a to v denním rodinném či v denním individuálním vstupném. Vstupenky na první den festivalu bývají levnější. Je to z důvodu zahájení festivalu, které probíhá navečer a obsahuje pouze jeden koncert, zatímco v ostatní dny mají návštěvníci bohatší program. Také zvýhodněné vstupné slouží k nalákání návštěvníků a jejich udržení a získání na další dny festivalu.

Cena vstupenek se v letech 2000-2016 značně liší. Je to především dáno také tím, že se festival stal známější a více navštěvovanou kulturní událostí z důvodu vystupování proslulejších hudebníků, převážně také ze zahraničí.

Zatímco v roce 2000 na festivalu vystupovali a hráli především české kapely, v současné době jezdí na festival muzikanti z celého světa. Například v roce 2016 na festivalu vystupovali muzikanti z Kanady, Kolumbie, Brazílie, Velké Británie, Senegalu či Gruzie.

Vstupenky je možné koupit v předprodeji nejen přímo v MěKS Náměšť nad Oslavou, ale i na dalších místech v kraji Vysočina i Jihomoravském. Jedná se o tři prodejny v Brně (BKC Brno Běhounská, Indies Brno, Kudrna Brno), informační centrum ve Velké Bíteši a Třebíči. Další možností, jak pořídit vstupenky na festival, je prostřednictvím internetu přes portál ticket-stream.cz případně rovnou na pokladně na místě konání festivalu.

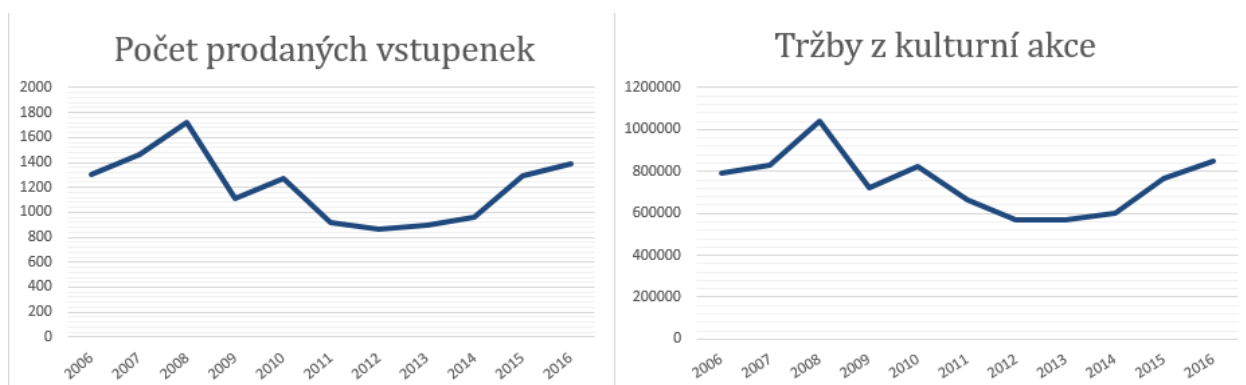

Obr. 5 Tržby z kulturní akce v letech 2000-2016

Zdroj: Interní dokumenty MěKS

Jak je na grafu jasně patrné, nejvyšší hodnotu za tržby z kulturní akce dosáhli organizátoři festivalu v roce 2008. Je to z toho důvodu, že právě v roce 2008 se prodalo nejvíce vstupenek na festival. Návštěvníků na festivalu je však mnohem více, jelikož je zde plno dobrovolníků, kteří pomáhají s organizací festivalu a na různých workshopech a kolokviích zcela bezplatně, díky tomu mají volný vstup. Jelikož některé vstupenky se prodávají jako rodinné, mohou na ně přijít až 4 osoby (2 dospělí a 2 děti). Tato možnost také není přepočítávána, jelikož data nelze přesně zjistit. Někteří sponzoři například dostávají volné vstupenky pro své zaměstnance. Pořadatelé odhadují, že na festival zavítá přibližně 800 návštěvníků denně. Obrázek č. 6 tedy nezobrazuje celkový počet návštěvníků na festivalu, nýbrž počet prodaných vstupenek v předprodeji a přímo na místě.

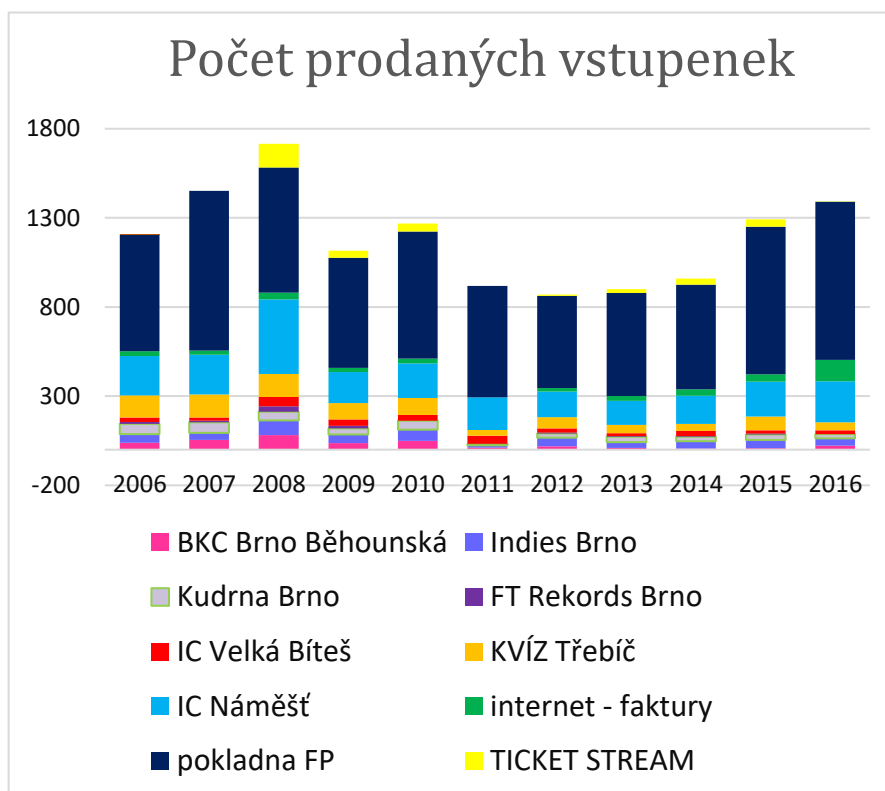
To zachycuje následující levý graf na obrázku č. 6, který je z důvodu již neexistujících dat datován až od roku 2006. Z důvodu lepší zřetelnosti byl k němu přidán i druhý graf, který zachycuje tržby z kulturní akce také až od roku 2006.

Obr. 6 Vývoj počtu prodaných vstupenek s přihlédnutím k tržbám z kulturní akce

Jak je z obou grafů jasně patrné, křivky jsou si velmi podobné. Je to z toho důvodu, že vstupné tvoří hlavní složku tržeb z kulturní akce. Zbylé částky, jako jsou již zmíněné tržby za prodej tiskovin a různých nosičů, tvoří pouze malou část.

V předprodeji se prodá přibližně polovina všech koupených vstupenek. Následující graf zobrazuje počty jednotlivých vstupenek prodaných na konkrétních místech.

Obr. 7 Rozložení jednotlivých prodejních míst v letech 2006-2016
Zdroj: Interní dokumenty MěKS

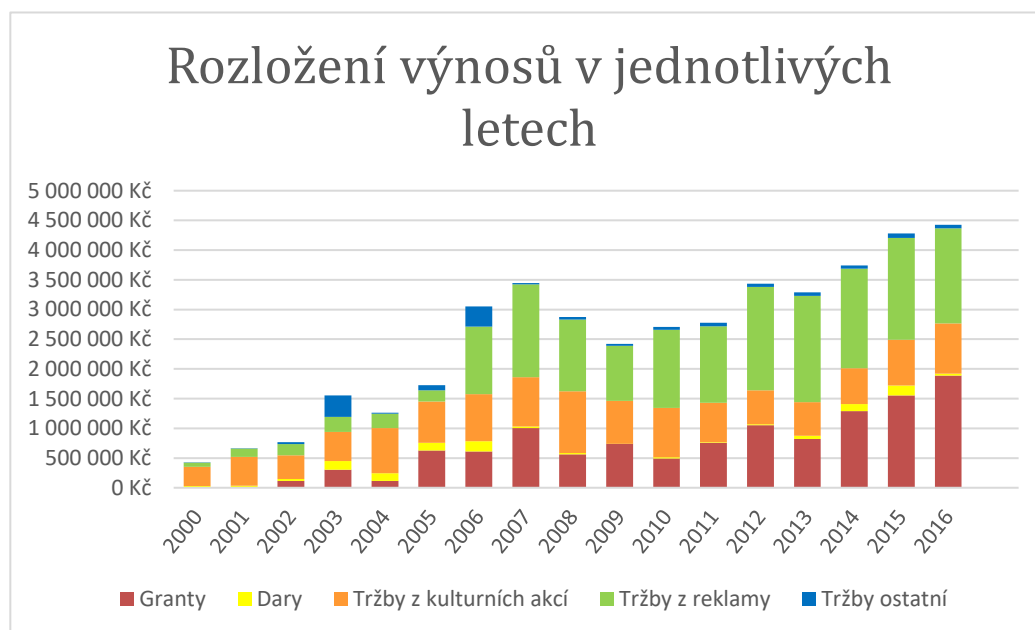
Z grafu lze vyvodit, že většina vstupenek je koupených až na místě na pokladně konání festivalu. Velkou část tvoří také ještě vstupenky prodané v předprodeji na v Informačním centru v Náměšti nad Oslavou a v Třebíči. Vstupenky prodané na těchto místech tvoří téměř 85 % všech prodaných vstupenek. Z toho lze také vyvodit, že zájem o vstupenky v předprodeji mají především místní a lidé z blízkého města Třebíče. Vstupenky prodané v Brně a Velké Bíteši tvoří jen malou část.

Vstupenky se také dají pořídit přes internet pomocí portálu Ticket Stream. Tuto možnost mají návštěvníci od roku 2008, kdy ji využilo celkem 134 lidí. Od té doby ale zájem o koupi vstupenek opadl, v roce 2015 tuto variantu koupi vstupenek zvolilo celkem 40 lidí, v roce 2016 již tuto možnost využil pouze jeden člověk.

3.3.8 Rozložení jednotlivých typů výnosů

Všechny hlavní složky, ze kterých se výnosy skládají, již byly zmíněny. Aby byla celková částka byla v souladu s částkou ve výkazech zisku a ztráty, je potřeba ještě zmínit výnosy vyskytující se na účtu 601.090 Tržba ostatní. Ty ale tvoří pouze malý podíl výnosů.

Pro lepší přehlednost jednotlivých složek výnosů je uveden obrázek č. 8, který zobrazuje všechny složky výnosů v daném období.

Obr. 8 Rozložení celkových výnosů do jednotlivých složek v letech 2000-2016

Jak je jasně vidět, nyní tvoří hlavní složku tržby z reklamy a granty a dotace, zatímco v roce 2000 mezi se mezi hlavní složky výnosů řadily tržby z kulturních akcí a z reklamy, která ale tvořila pouze přibližně pětinu celkových výnosů. V loňském roce to bylo téměř 40 %.

3.3.9 Náklady festivalu

Do celkových nákladů na organizaci, přípravu a samotnou realizaci řadíme několik typů nákladů. V další části práce se budeme zabývat především těmi náklady, za které je vynaloženo největší množství finančních prostředků. Jedná se o náklady za honoráře pro vystupující muzikanty a jejich kapely, dále o náklady vynaložené na ubytování interpretů, zaplacení jejich dopravy a také o celkové technické zabezpečení akce.

3.3.10 Náklady za honoráře

Z původně malého festivalu, který začínal pouze českými či slovenskými kapelami, se rozrostl na mezinárodní hudební festival, na kterém vystupují umělci z celého světa. To má za následek zvyšující se částky vynaložené za honoráře, které zobrazuje následující graf. Částky jsou spočítány z účtů 518.010 – honoráře agentury a 518.011 – honoráře umělci. Ve starších výkazech je pouze účet 518.010 – honoráře.

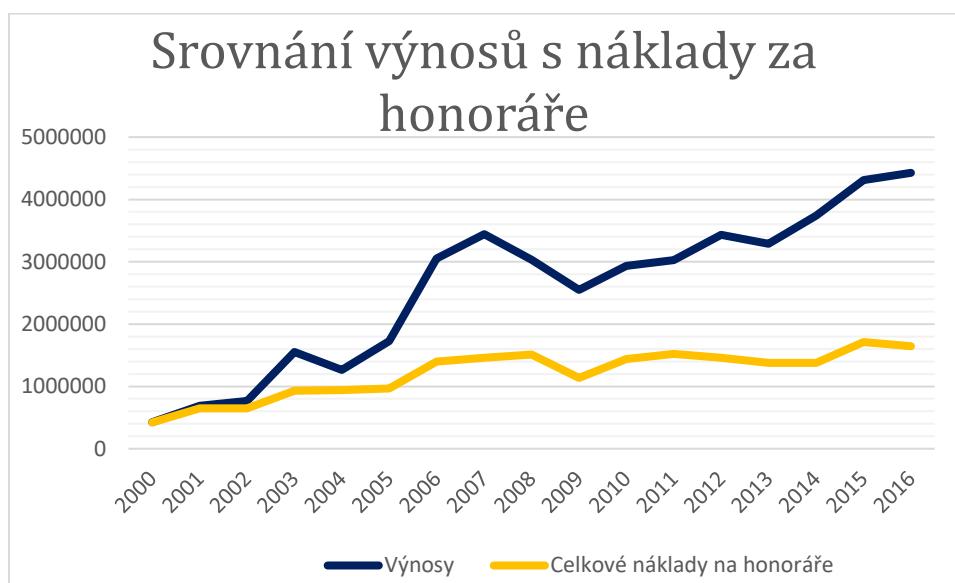

Obr. 9 Celkové náklady za honoráře v letech 2000-2016

Zdroj: Interní dokumenty MĚKS

Zatímco v roce 2000 se náklady pohybovaly na částce 420 000Kč, v roce 2016 se to vyšplhalo na částku 1,65 mil. Kč. Jejich hodnota se zvýšila čtyřikrát.

Jelikož se v křivce zobrazující náklady za honoráře objevují zlomy, je důležité to srovnat s celkovými náklady a zjistit, jestli je mezi oběma křivkami vztah.

Obr. 10 Srovnání výnosů s náklady za honoráře v letech 2000-2016

Zdroj: Interní dokumenty MĚKS

Jak vidíme na obrázku č. 10, v roce 2000 se hodnoty výnosů i částek za honoráře téměř rovnají. Jelikož je MĚKS nezisková organizace a jejím hlavním cílem není vykazovat zisk, tak téměř celá částka z výnosů byla zafinancována do nákladů za honoráře. Výsledek hospodaření byl záporný a MĚKS ztrátu hradilo ze svých rezervních fondů a ziskem z doplňkové činnosti.

Poté se křivky čím dál více oddalují, což je způsobeno větší variabilitou nákladů, jako například náklady na letenky, dopravu, ubytování, větší částky vynaložené na technické zabezpečení akce a propagaci. Z původně ryze folkové akce se během 30 let, co se festival pořádá, stala mezinárodní respektovaná událost za účasti hudebníků z celého světa, proto se náklady na dopravu, ubytování a samotnou realizaci akce nutně zvýšily.

Zajímavé je také srovnání výše honorářů poskytnutým přímo umělcům a honorářům poskytovaným hudebním agenturám, pod kterými umělci vystupují. Data jsou až od roku 2007, jelikož do té doby nejsou ve výkazech rozdělovány do dvou různých nákladových účtů. V roce 2007 se totiž měnily účetní standardy, tudíž již bylo nutné finanční prostředky za honoráře rozdělovat do dvou různých nákladových účtů.

	Honoráře – agentury	Honoráře – umělci
2007	635 795 Kč	821 754 Kč
2008	759 826 Kč	749 481 Kč
2009	730 862 Kč	406 678 Kč
2010	1 044 736 Kč	393 743 Kč
2011	1 266 216 Kč	253 831 Kč
2012	1 273 228 Kč	185 111 Kč
2013	1 268 566 Kč	107 750 Kč
2014	1 341 826 Kč	37 500 Kč
2015	1 549 605 Kč	162 600 Kč
2016	1 535 324 Kč	112 000 Kč

Tab. 1 Vyčíslení nákladů za honoráře poskytnuté agenturám vs. samotným umělcům

Jak lze vidět v tabulce č. 1, zatímco ještě roce 2007 tvořila částka hrazená za vystoupení přímo umělců celkový procentní podíl ve výši 56,37 %, v loňském roce 2016 to bylo jen 6,79 %. Je to způsobeno tím, že umělci vystupují pod hudebními agenturami, jelikož je to pro ně výhodnější. Zabezpečují a shánějí pro ně hudební vystoupení a veškeré podmínky s organizátory dohodnou. Ve smlouvě mohou mít například možnost ubytování či hrazení dopravy a dalších nákladů.

3.3.11 Náklady za ubytování

Pokud hudebníci a muzikanti vystupují na festivalu pouze jeden den, většinou se jim náklady za ubytování nehradí. Záleží ovšem, jaké podmínky mají ve smlouvě s organizátory sjednány. Jestliže na festivalu vystupují více dní po sobě nebo pozdě večer, bývá za umělce hrazeno ubytování, které je sjednáváno většinou v nejbližších hotelech v Náměšti nad Oslavou, jako je například Hotel Na statku či hotel Zera v podhradí.

Částky nákladů jsou vyčísleny na účtu 518.092 Ostatní služby – ubytování, a to až od roku 2007, jelikož v ten rok se změnil účetní standardy. Do roku 2006 jsou zahrnuty do nákladového účtu 518.090 Ostatní služby – Ostatní, kde jsou i náklady na dopravu a technické zabezpečení akcí. Částky se podařilo vyčísřit s pomocí účetní MěKS, která dodala potřebné informace.

Na obrázku č. 11 je vykreslen vývoj nákladů za ubytování. Křivka má rostoucí trend s vyskytujícími se zlomy, z nichž největší je patrný mezi roky 2005 a 2006. Byl způsoben, stejně jako zlom u nákladů na honoráře, vyšší vybranou částkou výnosů. Organizátoři tedy mohli pozvat na festival více zahraničních interpretů, se kterými souvisí vyšší náklady jak na ubytování, tak na dopravu. Zároveň díky tomu ale pořadatelé doufají, že festival zavítá více návštěvníků, které cizí kapely a umělci nalákají. Zároveň si festival chce udržet určitou pověst, kterou již získal. Tím pádem podobný vývoj mají i následující roky. Dokonce v minulém roce 2016 celková částka vynaložená za ubytování dosáhla výše 326 159 Kč.

Obr. 11 Vývoj nákladů za ubytování v letech 2000-2016
Zdroj: Interní dokumenty MěKS

3.3.12 Náklady za dopravu

Náklady za dopravu jsou hrazeny jak zahraničním, tak i českým umělcům. Záleží především na podmínkách a požadavcích, které jsou sepsané ve smlouvě.

Náklady za dopravu jsou uvedeny ve výkazech zisku a ztrát na účtech 518.093 Ostatní služby – doprava, letenky od roku 2007, do roku 2006 platí stejná situace jako u nákladů za ubytování, a to taková, že jsou zahrnuty na účtu 518.090 Ostatní služby – Ostatní.

Obr. 12 Vývoj nákladů na dopravu v letech 2000-2016

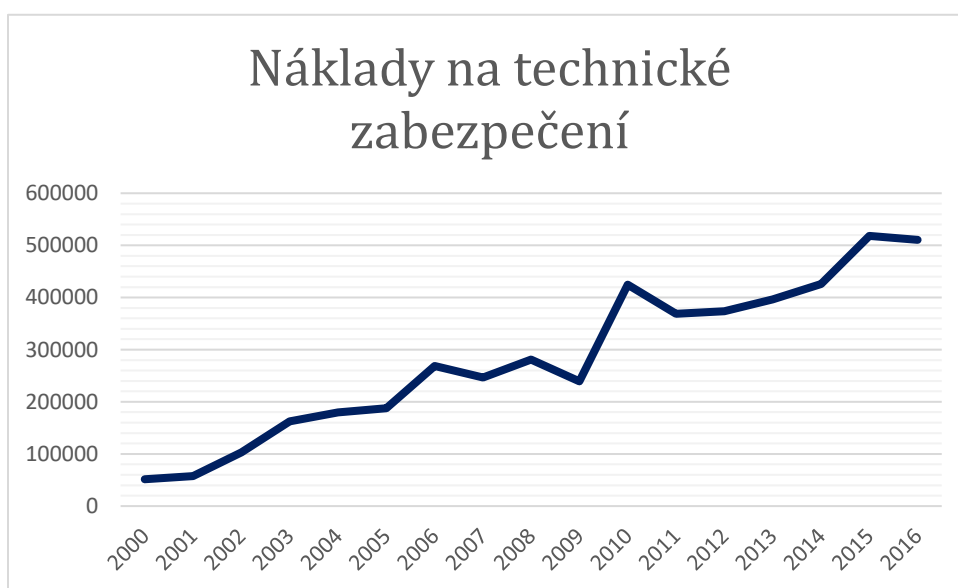
Zdroj: Interní dokumenty MěKS Náměšť nad Oslavou

Na obrázku č. 12 je velmi patrný zlom, ke kterému došlo v roce 2015. Výše nákladů za dopravu se vyšplhala na celkovou částku 372 372 Kč. Bylo to způsobeno zejména tím, že festival slavil 30. výročí od jeho založení, tudíž byli pozváni muzikanti z celého světa, aby se na představili i českým divákům. Pozván byl například mužský pěvecký sbor z Marseille, britský kvartet Spiro, mezinárodní ansámbl Light in Babylon z Istanbulu, kanadská houslistka April Verch, italská skupina Liguriani nebo polské folkrockové duo Karolina Cicha & Bart Pałyga. Tento rok byl výjimečně bohatý na zahraniční hosty, což znamenalo vyšší náklady na dopravu, především na letenky. Díky tomu se o něco zvýšily i náklady na ubytování, ale to již ne tak rapidně.

3.3.13 Náklady za technické zabezpečení

Náklady na zabezpečení se týkají především veškerého technického vybavení festivalu včetně technické podpory produkce. Jedná se o postavení pódia se zastřešením, osvětlení vnitřních i venkovních prostor, ozvučení akcí, projekční techniku a další vybavení pro produkci a backstage. Nyní jsou pro tyto potřeby najímány agentury, které se o technické zabezpečení starají. Jedná se například o firmu Rental pro s.r.o., se kterou v posledních letech organizátoři spolupracují.

Náklady na zabezpečení ve výkazu zisku a ztrát nalezneme na účtu 518.094–Ostatní služby–Technické zabezpečení akce až od r. 2007, do té doby té bylo účtováno na účet 518.090 Ostatní služby–Ostatní.

Obr. 13 Vývoj nákladů na technické zabezpečení akce v letech 2000-2016
Zdroj: Interní dokumenty MěKS

Náklady na technické zabezpečení akce mají rostoucí trend. Jelikož se zvyšuje počet účinkujících, rostou i technická náročnost a náklady na lepší technické vybavení. Jelikož MěKS nemá takové technické aparatury a nástroje, které by zvládly zabezpečit celý festival a všechny jeho koncertní vystoupení, využívá agentur, které to zabezpečí a nachystají.

4 Materiál a metodika

4.1 Materiál

Multižánrový festival Folkové prázdniny v Náměšti nad Oslavou, jak již bylo řečeno, pořádá MěKS Náměšť nad Oslavou. K tvorbě této práce jsem díky účetní organizace paní Naděždě Kejtové, získala výkazy zisku a ztráty festivalu v letech 2000-2016, které jsou uvedeny na CD přiloženém k této práci. Festival je účtován ve středisku 100, ve výkazech je o něm účtováno jako o zakázce: 117, což je samotný festival, a o zakázce: 159, což je hudební seminář neboli kolokvium, které tvoří nedílnou složku festivalu. Kvůli lepší přehlednosti a interpretovatelnosti jsou jednotlivé údaje převedeny do grafické podoby.

4.2 Metodika

4.2.1 Analýza časových řad

V současné době je analýza časových řad považována za jednu z nejdůležitějších metod v rámci statistiky. S chronologicky uspořádanými daty pracuje velké množství oborů a disciplín, jako například fyzika, ekologie, společenské vědy a samozřejmě také ekonomie, kde má stále větší význam. Dle Hindlse a kol. (2000, s. 245) se posuzuje se zejména analýza HDP, inflace, nezaměstnanost nebo změny státního rozpočtu.

Pojem časová řada je popsán v mnoha knihách a všechny definice mají stejný význam. Dle Artla a Artlové (2009, s. 15) časová řada znamená posloupnost hodnot určitého statistického znaku jednoznačně uspořádaných v čase (ve směru od minulosti do přítomnosti). Jedná o pozorování, která jsou věčně, tak i prostorově vymezena po celé sledované období. Takto definovanou časovou řadu zapisujeme dle Artla (2009, s. 16) jako:

$$y_t \text{ pro } t = 1, \dots, T \quad (1)$$

kde y_t je pozorovaný znak a $t = 1, \dots, T$ značí časovou proměnnou a T počet pozorovaných znaků dané časové řady.

Analýza časových řad tedy znamená soubor metod využívaných k popisu a k předpovědi budoucího stavu a jejím cílem je konstrukce vhodného modelu. Díky tomu je možné porozumět mechanismu a podmínkám, na základě kterých hodnoty časové řady vznikají a následně získané poznatky využít k predikci budoucího vývoje hodnot.

4.2.2 Členění časových řad

Časové řady dělíme dle Hindlse a Hronové (2002, s. 246) dle různých hledisek, a to:

Dle rozhodného časového hlediska

- Intervalové – časové řady intervalových ukazatelů (velikost závisí na délce intervalu, který je sledován). Pro srovnání je nutné přepočítat všechna období na jednotkový časový interval, tzn. očistit časové řady od důsledku např. různého počtu dní v různých měsících v roce. Jedná se např. o rozvahu (výnosy či náklady za celá rok)
- Okamžikové – časové řady okamžikových ukazatelů (vztahují se k určitému okamžiku, nejčastěji dni – např. počet zásob, počet nezaměstnaných k danému okamžiku atd).

Dle periodicity

- Roční (někdy též dlouhodobé) – delší než 1 rok (např. hodnoty HDP)
- Krátkodobé – čtvrtletní, měsíční, týdenní a jiné periody (kratší než 1 rok), např. vývoj inflace, index spotřebitelských cen atd.

Dle druhu sledovaných ukazatelů

- Primárních ukazatelů neboli prvotních – jsou zjišťované přímo, tzn. že jsou neodvozené (např. odpracovaná doba, stav zásob).
- Sekundárních ukazatelů neboli odvozených – vznikají více způsoby, např. rozdílem či podílem primárních ukazatelů (příkladem může být zisk nebo doba obratu zásob).

Dle způsobu vyjádření údajů

- Naturální ukazatelé – hodnoty vyjádřeny v naturálních jednotkách, například v tunách (téměř nevyužívané).
- Peněžní ukazatelé – vyjádření v měně, např. v Kč (průměrná hrubá mzda v Kč atd).

4.2.3 Elementární charakteristiky vývoje časových řad

Grafická analýza časové řady nestačí k poznání hlubších souvislostí a mechanismů studovaného procesu. Neumožňuje přehledným způsobem popsat vlastnosti časové řady. (Hindls, Hronová, 2002, s. 250). Z tohoto důvodu používáme charakteristiky vývoje časových řad.

Mezi elementární charakteristiky řadíme dle Huška (2007, s. 250) diference různého řádu, tempa a průměrná tempa růstu a průměry hodnot časové řady. Z těchto hodnot můžeme určit směr, velikost nebo charakter změn.

- **První diference (absolutní změna):**

$$\Delta_t^1 = y_t - y_{t-1}, \text{ kde } t = 2, 3, \dots, n. \quad (2)$$

Diference se využívají pro určení a modelování trendové složky časové řady. Udávají absolutní změnu hodnoty ukazatele oproti předchozímu období.

- **Koeficient růstu**

$$k_t = \frac{y_t}{y_{t-1}}, \text{ kde } t = 2, 3, \dots, n \quad (3)$$

Koeficient růstu je sám o sobě bezrozměrná hodnota, proto se používá tempo růstu. To se udává v procentech a získáme ho tak, že koeficient růstu vynásobíme hodnotou sto. Říká nám, o kolik % vzrostla hodnota oproti předcházejícímu období $t-1$.

- **Průměrný koeficient růstu (geometrický průměr z jednotlivých temp růstu)**

$$\bar{k} = (k_2 k_3 \dots k_n)^{\frac{1}{n-1}} = \sqrt[n-1]{k_2 k_3 \dots k_n} \quad (4)$$

- **Průměr hodnot**

$$\bar{y} = \frac{1}{n} \sum_{t=1}^n y_t \quad (5)$$

4.2.4 Modelování časových řad

Jak uvádí Hindls (2002, s. 255), časové řady můžeme analyzovat více způsoby, například klasickým (formálním) modelem (neboli dekompozičním přístupem), nebo pomocí Boxovy-Jenkinsovy metodologie či spektrální analýzy. V našem případě budeme modelovat časové řady prvním typem, tedy dekompoziční metodou, což znamená, že budeme rozkládat časovou řadu na jednotlivé složky. Jedná se o složku trendovou, sezónní, cyklickou a náhodnou, přičemž se v modelu nemusí vyskytovat všechny čtyři formy. Podstatou metody je předpoklad, která říká, že lépe poznáme a identifikujeme chování jednotlivých složek než celé nerozložené časové řady.

1. Trendová složka

Nejen Hindls s Hronovou (2002, s. 255), ale i Hušek (2007, s. 13) chápe trend jako hlavní tendenci dlouhodobého vývoje sledovaného ukazatele. Může být rostoucí, klesající nebo konstantní. K jejímu popisu se používají matematické funkce, což znamená, že trend proložíme matematickou křivkou, jako je přímka, parabola a hyperbola (Souček, 2006, s 128). Tyto metody nazýváme *neadaptivní*.

Pokud se ale trend mění a nelze dobře popsat pouze matematickou křivkou, používají se tzv. *adaptivní* metody, mezi které řadíme metodu klouzavých průměrů a metodu exponenciálního vyrovnávání. Spočívají v rozdělení časové řady do úseků, které se následně vyrovnávají vhodnou matematickou křivkou.

V rámci trendové složky můžeme pozorovat její změny a výkyvy, což naznačuje, že se v řadě může nacházet strukturální zlom. Je nutné zjistit, kdy ke zlomu došlo a posoudit jeho významnost v rámci celého modelu. K jeho detekování se používá Chovův a QLR test, případně je možný zlom rozeznat pohledem na vývoj časové řady. V případě Chovova testu je ale nutné znát okamžik zlomu.

2. Sezónní složka

Sezónní složku definujeme jako opakující se odchylku od trendové složky (opakuje se s periodicitou kratší než jeden rok, tedy například čtvrtletí, měsíc nebo týden). Může vznikat důsledkem událostí, které se pravidelně opakují, jako je například střídání ročních období.

Rozlišujeme dva typy sezónnosti, a to *konstantní* a *proporcionální* sezónnost. V případě konstantní se velikost kolísání nemění v závislosti na trendu, což značí konstantní výkyvy. Používají se sezónní konstanty, které jsou vyjádřené absolutním číslem. Zatímco u proporcionální souvisí kolísání s trendem (amplituda se zvyšuje s rostoucím trendem a naopak). Používají se sezónní indexy, které jsou vyjádřeny relativním číslem.

3. Cyklická složka

Zobrazuje kolísání kolem trendu v důsledku dlouhodobého vývoje za období delší než jeden rok. Tuto složku modelujeme Hodrickovým-Prescottovým filtrem, kdy se daná časová řada rozkládá na trendovou a cyklickou složku.

4. Náhodná složka

Hušek (2007, s. 13) uvádí, že je to veličina, která nelze popsat, reprezentuje nahodilé odchylky a výkyvy. Vyjadřuje pohyby bez systematického charakteru, může zahrnovat chyby měření a náhodné chyby, které vznikají například vynecháním či opomenutím důležité vysvětlující proměnné nebo nepřesnou specifikací analytického či matematického tvaru modelu.

Považujeme ji však za neznámou veličinu, neboť její analýzou nedostaneme skutečnou systematickou složku, ale pouze její statistický odhad.

U náhodné složky se v časové řadě předpokládají vlastnosti bílého šumu, pokud tento šum má normální rozdělení, hovoříme o tzv. *Gaussovském bílém šumu*. Mezi tyto předpoklady patří:

- Nulová střední hodnota – náhodná složka je nesystematická a pohybuje se kolem nuly
- Homoskedasticita – náhodná složka má konstantní rozptyl
- Sériová nezávislost – v náhodné složce se nevyskytuje autokorelace

Všechny tyto předpoklady náhodné složky jsou ověřovány statistickými testy a grafickými znázorněními. K ověření nulové střední hodnoty se používá graf reziduí. Ke zjištění, zda má model konstantní rozptyl, se využívají testy jako Whiteův nebo Breusch-Paganův test. Na ověření sériové nezávislosti prvního řádu se počítá Durbin-Watsonův test, pokud se jedná o ověření vyšších řádů, k tomu slouží Ljungův-Boxův test. Mezi testy normality, kterými testujeme normální rozdělení, řadíme chí-kvadrát test dobré shody, Shapiro-Wilkův test. V případě grafického řešení můžeme použít histogram reziduí nebo Q-Q graf.

Vztah jednotlivých složek při modelování časových řad může být buď:

- aditivní (složky se mezi sebou sčítají)

$$y_t = T_t + S_t + C_t + \varepsilon_t, t = 1, 2, \dots, n. \quad (6)$$

- multiplikativní (složky se násobí)

$$y_t = T_t S_t C_t \varepsilon_t, t = 1, 2, \dots, n \quad (7)$$

4.2.5 Kroky při modelování časové řady

Při modelování časové řady postupujeme dle čtyř kroků, které na sebe navazují. Na začátku máme domněnku, kterou formulujeme do základní ekonomické hypotézy. Na základě matematických transformací a statistických specifikací je výsledkem model, který je matematickou a statistickou formulací ekonomické hypotézy.

1. *Specifikace*

V prvním kroku upřesňujeme domněnky, specifikujeme a volíme proměnné, vyslovujeme hypotézy o očekávaných znaménkách parametrů a vybíráme nejvhodnější funkční formu a tvar modelu.

2. *Kvantifikace*

Ve druhém kroku pomocí metody OLS (nejmenších čtverců) získáváme odhady koeficientů modelu.

3. *Verifikace*

Verifikace slouží k ověření modelu a skládá se ze tří částí:

3.1. *Ekonomická*

Posuzujeme, zda jsou odhady parametrů v souladu s omezeními ekonomické teorie. Ověřujeme znaménka a velikost numerických hodnot jednotlivých vypočítaných koeficientů.

3.2. *Statistická*

Slouží především k posouzení statistické významnosti zjištěných parametrů u samotného modelu. Je založena na testech, jako jsou t-test, F-test nebo koeficient determinace.

3.3. *Ekonometrická*

Je založena na ověřování podmínek nutných k úspěšné aplikaci a predikcím konečného modelu. Mezi testy řadíme test autokorelace, test heteroskedasticity, test normality a test multikolinearity.

4. *Aplikace*

Je to poslední krok modelování časové řady. Slouží k předpovědi vývoje a k získání nejpravděpodobnějších hodnot.

5 Praktická část

Praktická část této práce je zaměřena na ekonometrickou analýzu výnosů a nákladů festivalu Folkové prázdniny v Náměšti nad Oslavou. Je rozdělena do několika podkapitol, ve kterých jsou postupně rozebírány a testovány. Následně je provedena zkouška na předpoklady bílého šumu a případně také opravení modelu při nevyhovění určitých předpokladů. Na základě předchozího vývoje určitých ukazatelů je odhadnut předpokládaný pozdější vývoj.

Všechny hodnoty jsou uvedeny v českých korunách.

5.1 Výnosy festivalu

Z obrázku č. 14 je patrné, že výnosy se v jednotlivých letech festivalu výrazně liší. Křivka nejdříve v letech 2000-2003 mírně stoupá, poté začíná strměji růst až do roku 2007. V následujících dvou letech, tedy v roce 2008 a 2009 nastává propad. Hodnota výnosů se snížila každý rok o téměř 500 tisíc Kč. Důvodem je nezdařená žádost o grant, jejímž zdůvodněním bylo její pozdní podání.

Dále si můžeme povšimnout, že po tomto propadu křivka začíná zase mírně stoupat a dosahuje stále vyšších hodnot, což znázorňuje i fakt, že maximálních hodnot bylo dosaženo právě za loňský rok, a to v celkové výši 4 426 799,21Kč.

Obr. 14 Výnosy festivalu v letech 2000-2016

Zdroj: Interní dokumenty MěKS

Propad výnosů v letech 2008 a 2009 byl způsoben především ekonomickou krizí ve světě, která právě v roce 2009 vyvrcholila. Sponzoři festivalu začaly šetřit a organizátoři nedostali takové množství finančních prostředků jako v minulých letech, v roce 2008 dokonce o 0,5 mil. Kč méně než v roce 2007.

Je ale zajímavé, že právě v roce 2009 je největší množství prodaných vstupenek, a to v celkové výši 1718. To vše jen dokazuje, že organizátoři festivalu jsou závislí na grantech a dotacích a vybrané vstupné tvoří menší část celkových výnosů.

5.1.1 Elementární charakteristiky

Elementární charakteristiky patří do první části analýzy časových řad a přináší rychlý přehled o daných ukazatelích. Pro lepší přehlednost jsou představeny grafická znázornění jednotlivých charakteristik, výpočty jsou uvedeny v příloze B.

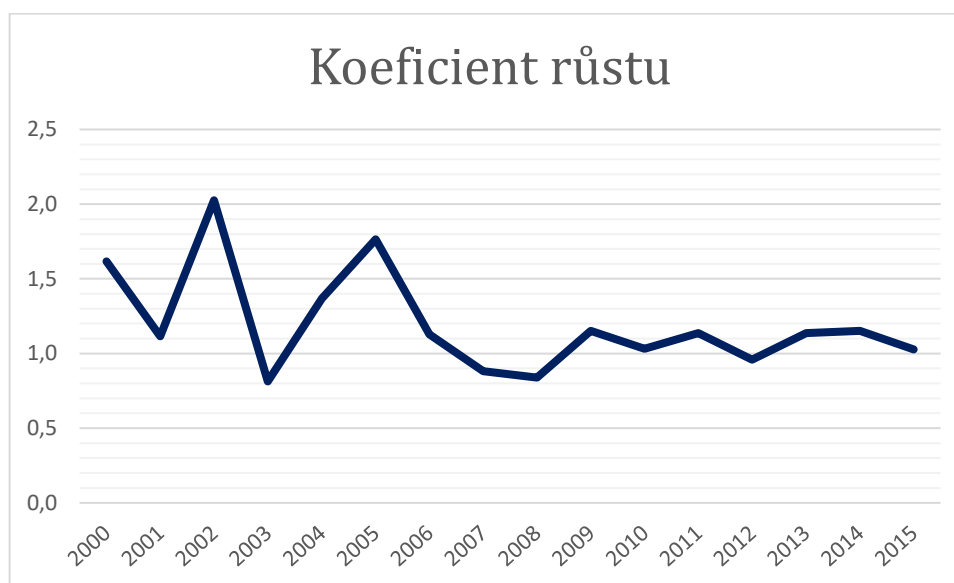

Obr. 15 Absolutní změna výnosů v letech 2000-2016

Úvodní charakteristika absolutní změny udává vývoj celkových výnosů festivalu v určitém období oproti předcházejícímu období. Jak lze z grafu snadno vyčíst, v letech 2004, 2008, 2009 a 2013 došlo ke snížení výnosů oproti předcházejícímu období. V roce 2004 byl tento pokles vyvolán nižší částkou vybranou díky grantům od zahraničních institucí (v roce 2003 poskytly příspěvek nadace jako Britská rada, Maďarský institut, Visegrádský fond, v roce 2004 pouze Italský institut).

V roce 2008 došlo k poklesu výnosů, který pokračoval až do roku 2009. V těchto letech došlo ke snížení výnosů až o 1 mil. Kč. Tuto změnu vyvolala především nižší částka získaná pomocí grantů a dotací a také klesly finanční prostředky obdržené díky reklamě, tedy tržby z reklamy.

Největší změnu v získaných výnosech zaznamenalo MěKS v roce 2004-2006, kdy získala na pořádání festivalu o 1,3 mil. Kč více. Tato změna je způsobena získáním nových sponzorů, a to především skupiny ČEZ, jako reklamního partnera. Tato změna je viditelná tedy na účtu 602.00 – Tržby za služby – reklama, kdy tato částka z roku 2005 na rok 2006 vzrostla o 950 419 Kč, dalším důvodem je vyšší vybraná částka na vstupném.

Obr. 16 Koeficient růstu výnosů v letech 2000-2016

Mezi další charakteristiky řadíme koeficient růstu. Říká, o kolik procent se zvýšila hodnota časové řady v daném období oproti předcházejícímu. Naznačuje nám, že největší změna proběhla v roce 2003, kdy se celkové výnosy festivalu zvýšily více než dvakrát, což je vysvětleno novým sponzorem a vyššími tržbami z reklamy.

5.1.2 Analýza časové řady a porovnání funkčních forem

Aby časová řada byla správným způsobem vyrovnána, musí být správně určen trend.

Z grafu časové řady výnosů, která je zobrazena na obrázku č. 14, je patrný rostoucí trend, jako možná vhodná forma tedy může být považována lineární, kvadratická nebo také logaritmická forma trendu, která bude ověřena pomocí adjustovaného koeficientu determinace a informačních kritérií. Všechny tyto varianty namodelujeme a zjistíme nejvhodnější formu, čímž objasníme větší různorodost dat.

Zároveň je z grafu znatelné, že se v časové řadě se může nacházet zlom, a to především v roce 2006, kdy se hodnota výnosů více než zdvojnásobila. Také je možné vidět jistý zlom v roce 2009, ve kterém došlo o propad výnosů o téměř 0,5 mil. Kč. Jak lze z grafu vyvodit, na výši výnosů, které získala v roce 2007, dosáhla organizace až v roce 2012. Aby bylo možné tento zlom ve vývoji trendu otestovat, bude použit QLR test. Ten umožňuje určit období, ve kterém ke zlomu došlo.

K srovnání jednotlivých modelů je vybráno šest typů různých funkčních forem. Pomocí QLR testu bylo zjištěno, že v grafu se nachází 2 zlomy, a to v letech 2006 a 2009. Oba tyto zlomy byly zjištěny jako statisticky významné pomocí Chowova testu.

Všechny testované formy byly modelovány metodou nejmenších čtverců jak bez zlomu, tak s nově vytvořenou proměnnou zlomu, která do období zlomu nabývá nulových hodnot a od zlomu dále jednotkových hodnot. V případě testování modelů se zlomem, model zahrnuje také proměnnou nazvanou jako *tzlom*, která je vypočtena jako součin času a zlomu a která nám dokáže lépe vymodelovat potenciální změnu směrnice daného trendu.

	Lineární trend	Kvadratický trend	Lineární trend se 2 zlomy	Kvadratický trend se 2 zlomy	Logaritmický trend se 2 zlomy
Koeficient determinace	0,873	0,892	0,982	0,981	0,981
Adjustovaný koeficient Determinace	0,865	0,8769	0,9729	0,971	0,971
AIC	493,73	492,97	469,09	470,66	471,08
BIC	495,39	495,47	474,09	476,49	476,91
HQC	493,89	493,22	469,59	471,24	471,66

Tab. 2 Porovnání vhodných funkčních forem [výpočty – program Gretl]

Jak je z tabulky č. 2 patrné, při porovnání všech modelů se jako nejvhodnější funkční forma se jeví přímka se dvěma zlomy, jelikož má nejvyšší adjustovaný koeficient determinace a nejnižší hodnotu informačních kritérií, tím pádem nejlépe vyrovnané hodnoty řady. Také proměnné, které jsou v modelu použity, jsou považovány za statisticky významné.

5.1.3 Kvantifikace modelu – odhad parametrů

	koeficient	směr. chyba	t-podíl	p-hodnota	
const	167662	193142	0,8681	0,4039	
time	258092	49594,2	5,204	0,0003	***
zlom	-3,32710e+06	1,25852e+06	-2,644	0,0228	**
tzlom	271330	150154	1,807	0,0982	*
zlom06	3,08045e+06	1,19542e+06	2,577	0,0257	**
tzlom06	-267057	154858	-1,725	0,1126	

Obr. 17 Parametry modelu výnosů [výpočty – program Gretl]

Model časové řady výnosů, který byl modelován pomocí metody nejmenších čtverců, obsahuje faktor času, proměnné se zlom a zlom06, pod kterými nalezneme již zmíněné zlomy, které nastaly v roce 2006 a v roce 2009.

Při provedení testů správnosti specifikace modelu, je použit RESET test, test nelinearity (čtverce) a test nelinearity (logaritmy). RESET test slouží ke zjištění opomenuté proměnné nebo špatně vybrané funkční formy. Zbylé dva ke zjištění vhodnosti specifikace modelu.

V případě, že p-hodnota vyjde nižší, než je hladina významnosti α , která byla stanovena na 0,05, je nulová hypotéza o správnosti modelu zamítnuta.

	Testová statistika	P-hodnota
RESET test	0,338723	0,721
Test nelinearity - čtverce	4,90593	0,178817
Test nelinearity - logaritmy	0,0114016	0,914965

Tab. 3 Testy specifikace modelu [výpočty – program Gretl]

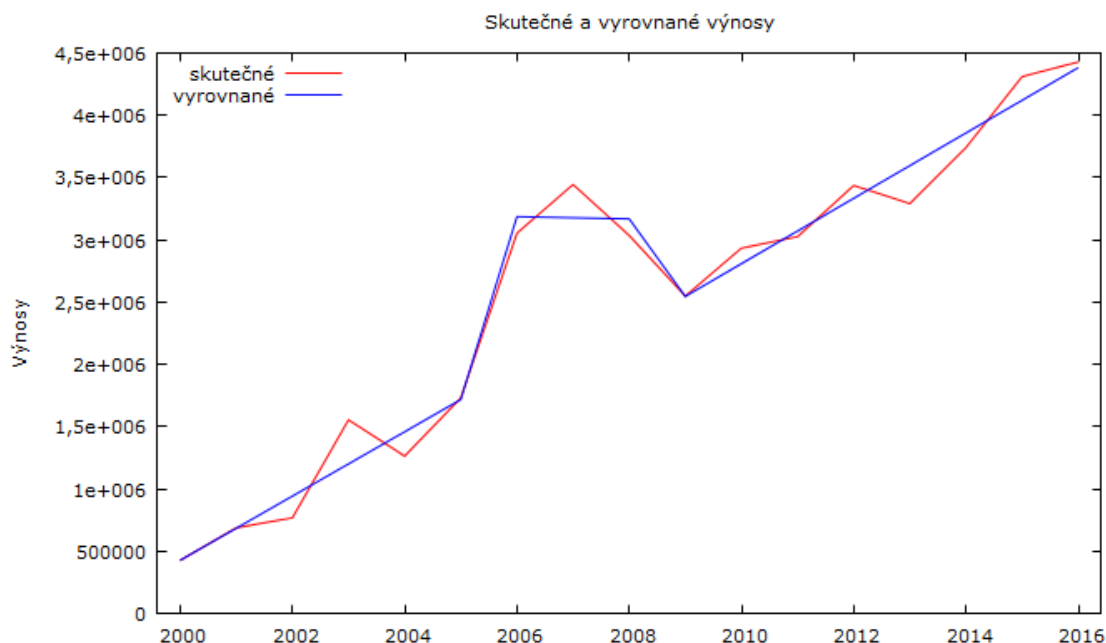
Je potvrzeno, že na pětiprocentní hladině významnosti nebyla dokázána chybná specifikace modelu, tím pádem je model správně specifikován, neboť nulová hypotéza o správně specifikovaném modelu se nezamítá.

Díky programu Gretl byly vypočítány hodnoty jednotlivých parametrů, z obrázku č. 17 tedy můžeme vyčíst, že model vyrovnané časové řady má nyní tvar:

$$T = 167662 + 258092t + 3080450z_{lom06} - 267257tz_{lom06} - 3327100z_{lom} + 271330tz_{lom}$$

Rovnici modelu lze interpretovat tak, že v roce 1999 se výnosy festivalu pohybovaly na hodnotě 167 662Kč, každý následující rok ale se ale o 258 092 Kč postupně zvyšovaly. V případě zlomu v roce 2006 došlo k růstu výnosů o 3 080 450 Kč oproti referenčnímu období, v roce 2009 naopak k poklesu výnosů o 3 327 100Kč.

5.1.4 Vyrovnané hodnoty modelu

Obr. 18 Skutečné a vyrovnané hodnoty výnosů [výpočty – program Gretl]

Na obrázku č. 18 můžeme vidět, jak přesně se podařilo model odhadnout a nakolik se vymodelovaná křivka přibližuje skutečným hodnotám. Jak lze vidět, křivka má kromě let 2005-2009 stejný směr růstu trendu a postup se zapojením dvou zlomů do modelu byl správný. Tímto modelem se podařilo vysvětlit 97 % variability výnosů, pouze 3 % zůstávají neobjasněna. Na obrázku jsou patrné největší výkyvy v letech 2003 a 2007, jedná se o výkyvy směrem nahoru, tzn. že vyrovnané hodnoty jsou nižší než ty skutečné.

Tyto výkyvy mohou být způsobeny tím, že výnosy se skládají z několika druhů získaných finančních prostředků. Pokud se jeden z nich, například neočekávaným vyšším či nižším množstvím sponzorů, výrazně změní, je to změna, kterou nelze dopředu přesně předvídat.

5.1.5 Verifikace modelu

Abychom mohli provést případnou predikci časové řady, je nutné předtím provést verifikaci samotného modelu. V této části práce zjišťujeme, zda model odpovídá daným předpokladům a zda je v souladu s ekonometrickými pravidly. Tu rozdělíme do několika částí, a to na verifikaci ekonomickou, statistickou a ekonometrickou.

Ekonomická verifikace

Námi odhadnutý model je nutné ověřit, aby vypočítané hodnoty parametrů modelu neodporovaly ekonomické teorii.

Z původního spojnicového grafu vyplývalo, že křivka má rostoucí trend, tzn. že hodnoty parametrů byly očekávány jako kladné, tzn. $\beta_1 > 0$.

Metodou nejmenších čtverců jsme zjistily (viz obrázek č. 17), že náš odhad byl správný a očekávané znaménko směrnice se shoduje s odhadnutým znaménkem parametru, protože $\beta_1 = 258\,092$.

Statistická verifikace

V rámci statistické verifikace posoudíme statistickou významnost vypočítaných parametrů i modelu, získáme tak představu o kvalitě a přesnosti výsledků. Do statistické verifikace zařazujeme koeficient determinace, adjustovaný koeficient determinace, t-test a F-test.

Koeficient determinace

Koeficient determinace neboli R^2 nám udává, kolik % variability model vysvětlil. V našem případě se jedná o 0,981429, tedy 98,14 % variability závislé proměnné. Můžeme to považovat za vysoké číslo, což svědčí o kvalitě modelu a jeho významnosti, jelikož pouze 1,86 % variability zůstalo nedovysvětleno.

Adjustovaný koeficient determinace

Používá se především pro lepší porovnávání modelů mezi sebou, neboť se při jeho výpočtu používá přepočítání na stejný počet parametrů a při zahrnutí další proměnné může klesnout. Jeho hodnota je 0,972987, což přepočítáno na procenta dělá 97,27 %.

T-testy

T-test se používá k testování hypotéz ohledně významnosti jednotlivých parametrů. Neznamená to však, že i když je parametr statisticky významný, nemusí být pravdivý. Netestuje to totiž teoretickou platnost, pouze významnost parametru.

Nulovou hypotézu, která považuje parametr za statisticky nevýznamný, chci odmítnout. Rozhodnutí provádím na základě kritického oboru, p-hodnoty, případně v programu Gretl je statistická významnost ukázaná pomocí hvězdiček.

Jak je vidět ve výstupovém okně programu Gretl na obrázku č. 17, všechny parametry, kromě konstanty a proměnné *tzlom06*, jsou statisticky významné. I tyto dvě proměnné jsou ale pro model a jeho vysvětlení důležité, tudíž jejich nevýznamnost nemusíme brát v potaz.

Tabulka ANOVA

Vychází z rozkladu rozptylu, je od ní odvozen F-test, který umožňuje ověřovat průkaznost modelu. Nulová hypotéza F-testu nám udává nevýznamnost modelu jako celku, tudíž ji nechceme potvrdit.

	Součty čtverců	Stupně volnosti	Průměrný čtverec
Regrese	2,50E+13	5	5,00E+12
Rezidua	4,73E+11	11	4,30E+10
Celkem	2,55E+13	16	1,59E+12

Tab. 4 Tabulka analýzy rozptylu modelu výnosů

$$R^2 = 2,50211e+013 / 2,54946e+013 = 0,981429$$

$$F(5, 11) = 5,00422e+012 / 4,30427e+010 = 116,262 \text{ [p-hodnota } 3,87e-009]$$

Jelikož $F_{0,95}(5, 11) = 3,20387$, znamená to tedy, že nulovou hypotézu zamítáme, protože testová statistika $F = 116,262$ spadá do kritického oboru. P-hodnota toto tvrzení potvrzuje, jelikož má menší hodnotu než zvolená α . Model je tedy jako celek průkazný na 5 % hladině významnosti.

Intervaly spolehlivosti pro regresní parametry

V rámci intervalů spolehlivosti můžeme použít konfidenční intervaly vzhledem k otestování předpokládaných hodnot. V následující tabulce je možné vidět, v jakém rozmezí by se hodnoty daných parametrů měly na 95 % nacházet.

Proměnná	Koeficient	Konfidenční interval	
Konstanta	167662	-257440	592764
Time	258092	148936	367248
Zlom06	3080450	449361	5711540
Tzlom06	-267057	-607897	73782,4
Zlom	-3327100	-6097080	-557115
Tzlom	271330	-59156,2	601817

Tab. 5 Vypočítané konfidenční intervaly pro regresní parametry

Z tabulky č. 5 lze vyčíst podobný závěr jako z t-testu. Všechny parametry jsou statisticky významné kromě konstanty a parametru *tzlom06*.

Dále si ověříme intervaly spolehlivosti pro vyrovnané hodnoty. Tím zjistíme, zda se skutečné hodnoty přibližují těm vypočítaným vyrovnaným hodnotám. Nejdříve si vypočítáme první tři vyrovnané hodnoty.

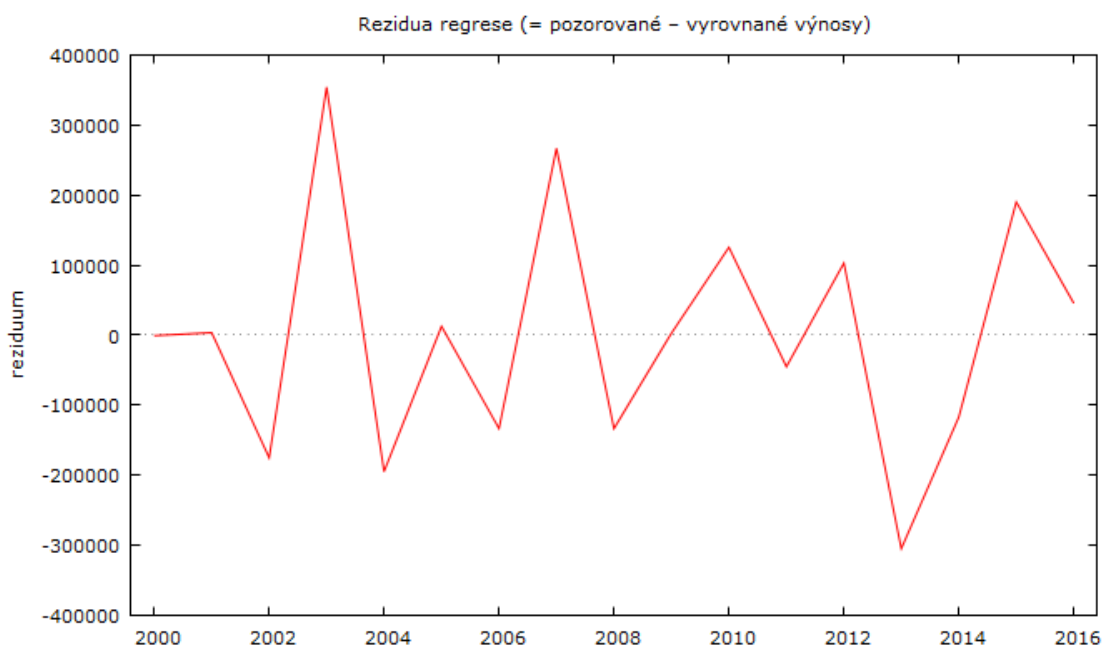
Ekonometrická verifikace

Ekonometrická verifikace slouží k ověřování podmínek nutných k úspěšné aplikaci modelu. Mezi tyto podmínky patří ověření předpokladu bílého šumu v náhodné složce. Náhodná složka je neznámou veličinou, neboť její analýzou získáváme pouze její statistický odhad, nejedná se tedy o skutečnou systematickou složku.

U náhodné složky se předpokládá, že je tvořena bílým šumem, který splňuje předpoklady:

- Má nulovou střední hodnotu
- Je homoskedastický (má konstantní rozptyl)
- Je párově nezávislý
- Má normální rozdělení

K ověření prvního předpokladu, tedy nulové střední hodnoty bílého šumu, je použit graf reziduí, u kterého posuzujeme rozptyl reziduí.

Obr. 19 Graf reziduí modelu v závislosti na čase

Z obrázku č. 19 lze vyvodit, že střední hodnota reziduí je nesystematická a pohybuje se kolem nulové hodnoty. Díky nepravidelným výkyvům také můžeme odvodit, že by se v modelu neměla vyskytovat ani heteroskedasticita.

K ověření druhého předpokladu, který se zaměřuje na homoskedasticitu neboli konstantního rozptylu použijeme Whiteův a Breusch-Paganův test. Homoskedasticita nám udává nezávislost rozdělení chybového členu, proto jelikož nulová hypotéza obou testů hovoří o platné homoskedasticitě, chceme tuto hypotézu potvrdit.

	Testová statistika	P-hodnota
Whiteův test	8,183	0,415
Breusch-Paganův test	1,003	0,962

Tab. 6 Testy homoskedasticity

Jak je z tabulky č. 6 patrné, u obou testů vyšla p-hodnota vyšší než hladina významnosti 0,05, tím pádem nulovou hypotézu o homoskedasticitě nezamítáme a můžeme tvrdit, že použitá data mají konstantní rozptyl.

Třetí předpoklad se týká autokorelace. V rámci časové řady předpokládáme nekorelovatelnost se sebou samými (tj. nezávislost chybových složek). Pokud by v modelu docházelo k sériové korelaci, docházelo by také ke ztrátě minima variability.

K určení sériové korelace se používá Durbin-Watsonův, který řeší autokorelaci 1. řádu, a také Ljungův-Boxův test, který slouží k ověření sériové korelace vyššího řádu. Nulové hypotézy těchto testů předpokládají, že se v modelu nevyskytuje autokorelace, tudíž je chceme potvrdit, aby byl splněn i třetí předpoklad bílého šumu.

	Testová statistika	P-hodnota
Durbin-Watsonův test	2,951	0,831
Ljungův-Boxův test	4,655	0,097

Tab. 7 Testy autokorelace

V optimálním případě se testová statistika u Durbin-Watsonova testu pohybuje v intervalu $<1,4>$, nejlepší hodnota je kolem 2. V takovém případě bílý šum nemá sériovou korelaci. Vypočtená hodnota 2,95 se do vhodného intervalu řadí, takže můžeme potvrdit, že se v modelu autokorelace nevyskytuje, což potvrzuje i p-hodnota.

Ljungův-Boxův test nám jen stvrzuje to, co již Durbin-Watsonův test potvrdil, a to že nulová hypotéza o nevyskytující se autokorelaci se nezamítá.

Poslední neotestovaný předpoklad se týká normality reziduí. Pro zjištění normálního rozdělení náhodné veličiny byl použit Chí-kvadrát test a Shapiro-Wilkův test. Nulovou hypotézu týkající se normálního rozdělení chceme potvrdit.

	Testová statistika	P-hodnota
Chí-kvadrát test	0,609	0,737
Shapiro-Wilkův test	0,987	0,937

Tab. 8 Testy normálního rozdělení chybového členu

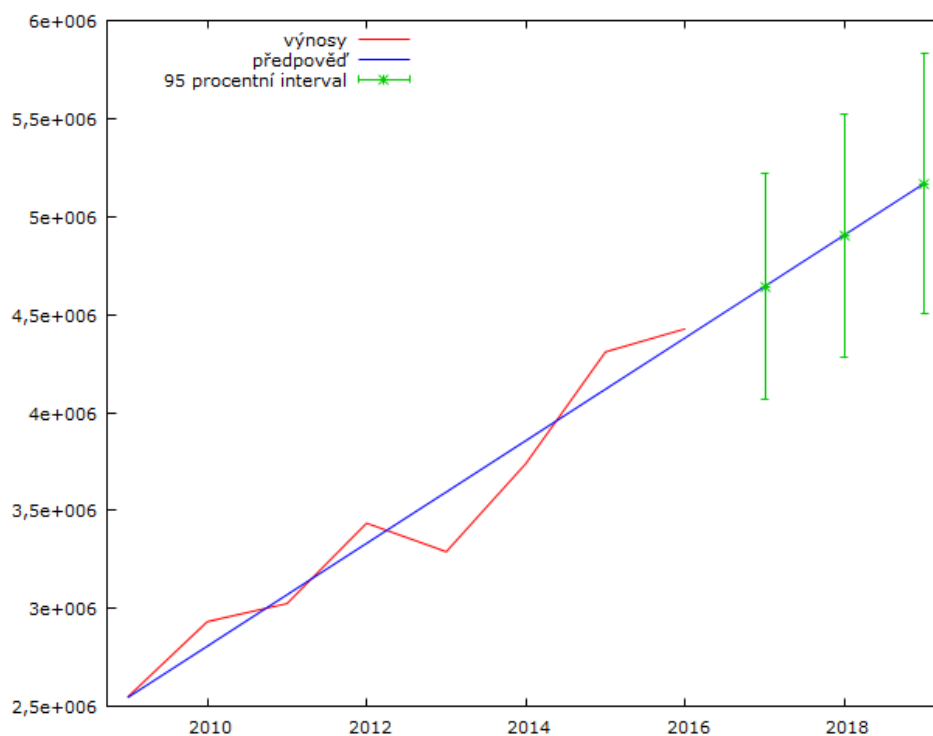
Obě vypočtené p-hodnoty testů normality mají větší hodnotu než stanovené riziko α 0,05, tudíž můžeme potvrdit, že chybový člen má normální rozdělení.

Všechny testy ověřující předpoklady bílého šumu byly splněny, můžeme tedy hovořit o Gaussovském bílém šumu (nebo také o normálně rozděleném bílém šumu).

Model tedy můžeme považovat za kvalitní a významný, neboť splňuje všechny předpoklady.

5.1.6 Predikce budoucího vývoje

Jelikož model výnosů považujeme za kvalitní a splnil všechny předpoklady, můžeme provést předpověď budoucího vývoje. Predikci provedeme pro tři následující roky, tedy 2017, 2018 a 2019.

Obr. 20 Predikce budoucího vývoje v letech 2017, 2018, 2019

Podle dlouhodobého rostoucího trendu se budou i nadále hodnoty výnosů zvyšovat. V roce 2017 by měly celkové výnosy festivalu čítat částku 4,64 mil. Kč. V dalších letech by měla částka postupně růst, a dokonce překročit hodnotu 5 mil. Kč, a to v roce 2019.

Rok	Předpověď	Směrodatná chyba	Konfidenční interval	
2017	4 643 585,25	263 012,9	4 064 698	5 222 473
2018	4 905 950,05	281 822,8	4 285 662	5 526 238
2019	5 168 314,86	302 856,4	4 501 732	5 834 897

Tab. 9 Predikční interval

5.2 Náklady festivalu

Z obrázku č. 21 je patrné, že náklady mají podobnou trendovou křivku jako výnosy, tzn. že do roku 2003 můžeme sledovat mírné stoupání, které od roku 2004 má strmější charakter až do roku 2007, když náklady začínají znovu klesat a v roce 2009 dochází k výraznějšímu zlomu, který se projevuje snížením nákladů o 390 000 Kč.

Po propadu nastává mírný růst až do loňského roku 2016, kdy se celkové náklady za festival vyšplhaly na 4 669 098 Kč.

Propad nákladů souvisí s nižší částkou získaných výnosů, jelikož organizátoři nemohou vynakládat o mnoho větší množství prostředků, než získají.

Obr. 21 Celkové náklady festivalu v letech 2000–2016

Zdroj: Interní dokumenty Městského kulturního střediska

5.2.1 Elementární charakteristiky

Řadíme je mezi výchozí složky analýzy časové řady, jelikož nám poskytují prvotní informace o tom, jaký má daná časová řada charakter. Výpočty k elementárním charakteristikám, jako je absolutní změna, koeficient růstu, tempo růstu, koeficient přírůstků a tempo přírůstku, jsou uvedeny v příloze C – Elementární charakteristiky vývoje nákladů.

Na následujících obrázcích jsou převedeny charakteristiky, jako je absolutní změna a koeficient růstu.

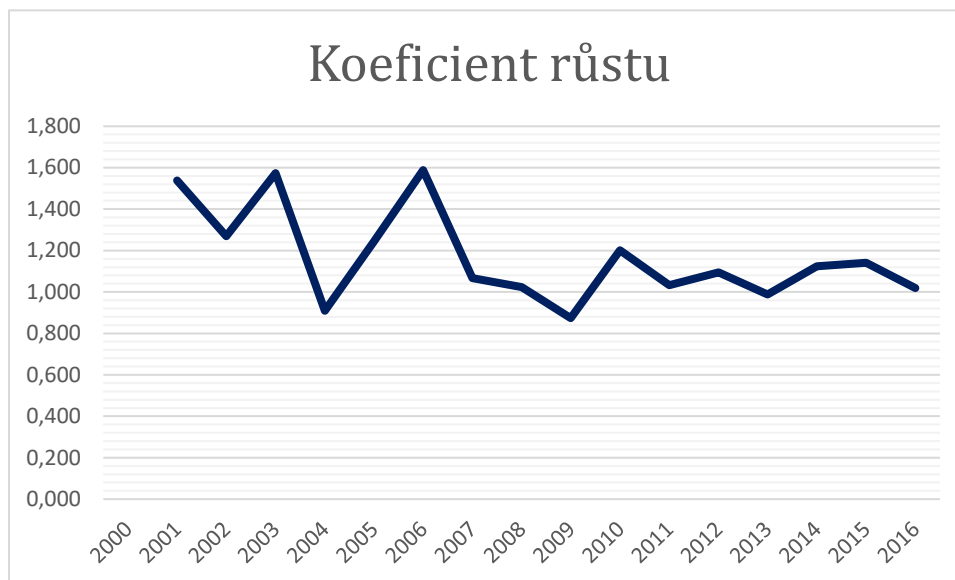
Obr. 22 Absolutní změny nákladů v letech 2000-2016

Absolutní změna popisuje náklady festivalu daného období oproti období minulému. Z obrázku lze poznat, že náklady jsou nestálým ukazatelem. Největší změna celkových nákladů proběhla mezi lety 2005-2006, kdy se suma nákladů oproti roku 2004 zvýšila až o 1,37 mil. Kč. Je to způsobeno především vyšší sumou obdržených finančních prostředků, která byla získána především díky novým reklamním sponzorům. Organizátoři festivalu si mohli dovolit pozvat muzikanty a hudebníky z cizích zemí, zlepšit a vybavit celkové technické zázemí a přinést zajímavější program na workshopy.

Naopak po roce 2006 došlo k prudkému poklesu nákladů, který byl způsoben nižší částkou obdrženou pomocí grantů a tržeb za reklamu. V posledních letech se náklady stále zvyšují, jelikož rostou i výnosy, takže je k dispozici větší množství finančních prostředků než dříve.

Mezi další elementární charakteristiky patří koeficient růstu, jehož křivka vývoje je zobrazena na obrázku č. 23. Jak si lze všimnout, k poklesu nákladů došlo v letech 2004, 2009 a 2013. Koeficienty v letech 2004 a 2009 v těchto letech dosahují hodnot 0,909 a 0,988, což je pouze minimální snížení celkových nákladů a nejedná se o příliš velkou změnu oproti předchozím obdobím.

V roce 2009 je ale koeficient ve výši 0,874, což je rozdíl o téměř 13 % oproti roku minulému. Jak již bylo řečeno, hlavním důvodem byla nižší částka získaná pomocí grantů a dotací a také tržeb za reklamu.

Obr. 23 Koeficient růstu nákladů v letech 2000-2016

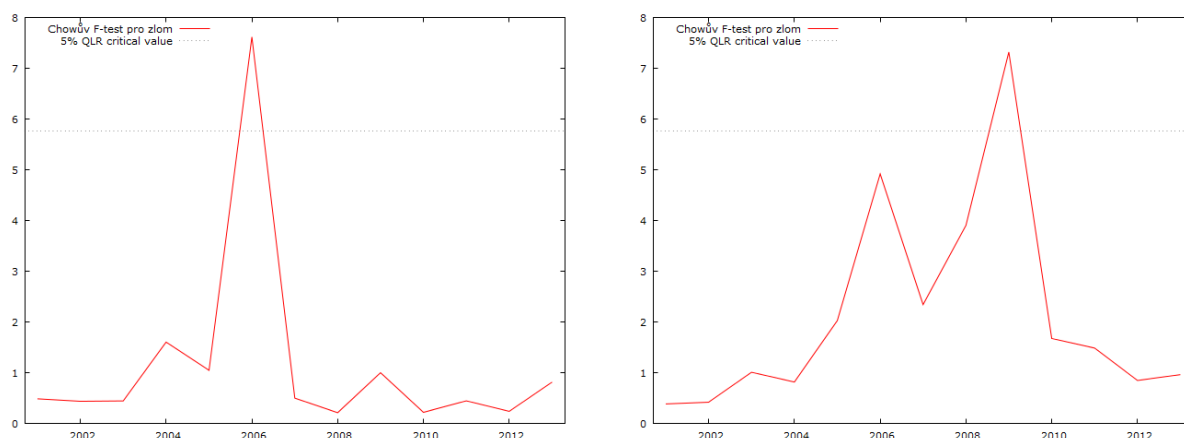
5.2.2 Analýza časové řady a porovnání funkčních forem

V této části se budeme zabývat analýzou časové řady, která je vykreslena na obrázku č. 21. Z něj je patrné, že náklady mají rostoucí charakter, a tudíž za vhodnou trendovou křivku je možné považovat buď přímkou, parabolu nebo také logaritmický trend. To znamená, že bude provedeno vyrovnání časové řady, která bude překryta trendem. Ten bude co nejpřesněji opisovat její vývoj. Časová řada bude proložena všemi variantami a ty následně budou porovnávány prostřednictvím adjustovaného koeficientu a informačních kritérií.

Jelikož ve sledovaných výnosech v kapitole 5.1.2 se objevovaly zlomy v letech 2006 a 2009, i pro variantu nákladů jsme ověřily možnost výskytu zlomů. Pomocí QLR testu bylo ověřeno, že se v datech objevují celkem dva zlomy, a to v letech 2006 a 2009. Zatímco v roce 2006 došlo k růstu nákladů, v roce 2009 naopak nastal pokles. Tyto obraty byly způsobeny změnami ve struktuře výnosů. Tyto zlomy jsou vykresleny na následující obrázku č. 24. Pro ověření významnosti těchto zlomů byl použit Chowův test, který tyto zlomy potvrdil, tudíž byly zařazeny do modelu. Důvod těchto zlomů je

Analytické vyrovnání časové řady bylo provedeno metodou nejmenších čtverců pomocí programu Gretl.

Obr. 24 QLR test potvrzující zlomy v letech 2006 a 2009

V rámci modelování byly porovnávány možnosti trendové přímky, kvadratického a logaritmického trendu vždy s variantou obsahující zlomy. Cílem je získat co nejkvalitnější model, který zároveň také co možná nejjednodušší.

Zatímco u adjustovaného koeficientu hledáme co nejvyšší hodnotu z důvodu vysvětlení co největšího podílu dat časové řady, u informačních kritérií volíme ten model, který má tato kritéria co nejnižší.

	Trendová přímka se 2 zlomy	Kvadratický trend se 2 zlomy	Logaritmický trend se 2 zlomy	Trendová přímka bez tzlomů
Koeficient determinace	0,990	0,990	0,990	0,989
Adjustovaný koeficient determinace	0,986	0,984	0,985	0,986
AIC	458,482	460,413	459,989	457,227
BIC	463,482	466,426	465,989	460,560
HQC	458,979	460,993	460,569	457,558

Tab. 10 Porovnání jednotlivých funkčních forem nákladové křivky

Z tabulky je možné vyčíst, že všechny modely jsou téměř vyrovnané a nejsou mezi nimi významné rozdíly. Na první pohled se zdá být nejhodnějším modelem trendová přímka se dvěma zlomy. U této varianty se ale proměnné nazvané jako *tzlom06* a *tzlom09*, vypočítané jako součin času a hodnot daného zlomu, vyskytují jako nevýznamné, tudíž jsou z modelu odebrány a celkový model je modelován bez nich, což je vidět ve 4. sloupci tabulky.

Koeficient determinace u kvadratického a logaritmického trendu se dvěma zlomy je vyšší než u trendové přímky bez proměnných *tzlomů*. Tento jev je způsoben tím, že pokud přidáme do modelu další proměnnou, i když nebude významná či důležitá, koeficient determinace nikdy neklesne. Z toho důvodu je důležité řídit se již přepočítaným adjustovaným koeficientem, který bere v potaz významnost jednotlivých parametrů, tím pádem je vhodnějším kritériem k hodnocení jednotlivých modelů. Z tohoto důvodu bude jako nejvhodnější model vybrán trendová přímka se 2 zlomy bez proměnných *tzlomů*.

5.2.3 Kvantifikace modelu – odhad parametrů

	koeficient	směr. chyba	t-podíl	p-hodnota	
const	247769	91581,2	2,705	0,0180	**
time	262411	19307,0	13,59	4,63e-09	***
zlom09	-680109	147591	-4,608	0,0005	***
zlom06	593201	137880	4,302	0,0009	***

Obr. 25 Parametry modelu nákladů [výpočty – program Gretl]

Celkový vyrovnaný model časové řady nákladů obsahuje konstantu, faktor času a dva zlomy nastávající v letech 2006 a 2009.

Abychom tento model mohli považovat za průkazný a správně specifikovaný, je nutné provést RESET test, dále test nelinearity ve dvou verzích, a to pomocí čtverců a pomocí logaritmů.

	Testová statistika	P-hodnota
RESET test	1,08	0,372
Test nelinearity – čtverce	0,691	0,405
Test nelinearity – logaritmy	0,098	0,753

Tab. 11 Testy specifikace modelu [výpočty – program Gretl]

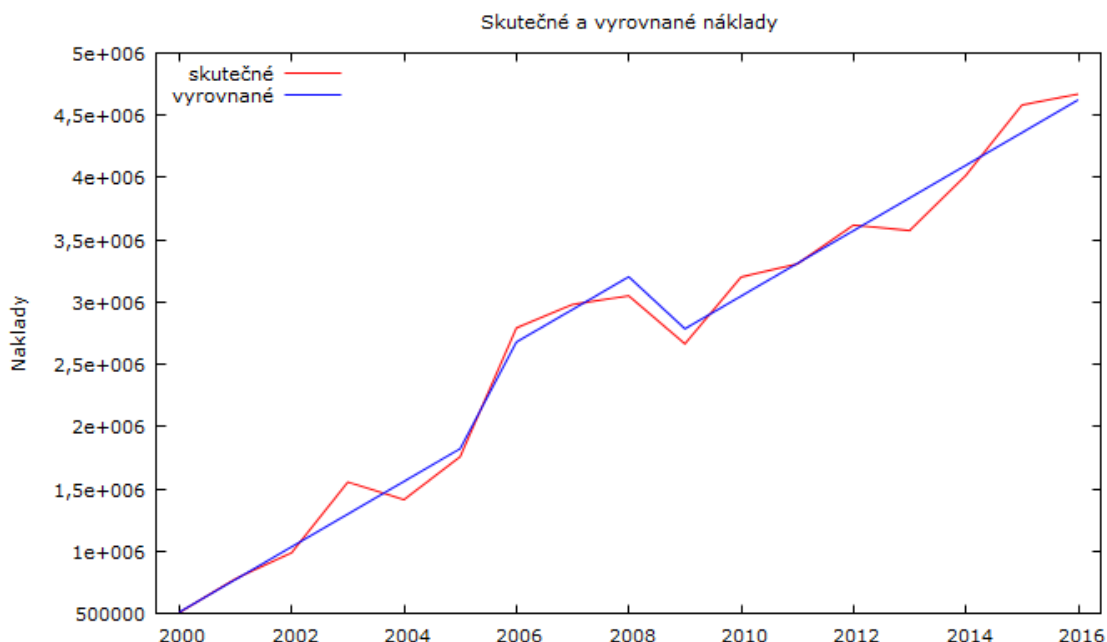
Dle výsledků p-hodnoty u RESET testu je prokázáno, že model neobsahuje opomenuté proměnné nebo špatně vybranou funkční formu. Testy nelinearity zase ukázaly, že model je správně specifikován, protože nulová hypotéza hovořící o vhodné specifikaci modelu se nezamítá.

Pomocí programu Gretl byly vypočítány a zjištěny hodnoty jednotlivých proměnných. Vymodelovaná časová řada nákladů má následující tvar:

$$T = 247769 + 262411t + 593201\text{zlom06} - 680109\text{zlom09}$$

V trendové rovnici lze vyčíst jednotlivé hodnoty parametrů, které můžeme následně interpretovat. Konstanta nám říká, že v roce 1999 náklady festivalu činily 247 769 Kč. Každý další rok se ale navyšovaly o 262 411 Kč. V roce 2006 došlo k získání nových sponzorů, především tedy skupiny ČEZ, která poskytla organizátorům finanční částku zaúčtovanou jako tržbu za reklamu. Díky tomu je parametr zlom v roce 2006 rostoucí s plusovým znaménkem a celkovou hodnotou 593 201 Kč. Naopak v roce 2009 došlo k poklesu celkových nákladů, tudíž koeficient dané proměnné je záporný s celkovou hodnotou 680 109 Kč.

5.2.4 Vyrovnané hodnoty modelu

Obr. 26 Skutečné a vyrovnané hodnoty nákladů [výpočty – program Gretl]

Z obrázku č. 26 lze vyčíst, že křivka má stejný rostoucí trend, který ale ruší zlom, který nastal v letech 2005-2009. Poté se křivka vrátila opět do stejně rostoucího trendu jako před zlomem.

Modrá křivka, která zobrazuje vyrovnané hodnoty, se velmi blíží červené křivce, která naopak vykresluje hodnoty skutečné. Kvalitu modelu odráží koeficient determinace, který je ve výši 98,89 %. To nám ukazuje, že pouze 1,11 % variability zůstává neobjasněno. Model tedy můžeme považovat za kvalitní.

5.2.5 Verifikace modelu

Nyní je proveden první krok analýzy časové řady, tedy specifikace modelu. Nyní je nutné přistoupit k dalšímu kroku, kterým je verifikace. Jedná se o testování modelu, zda model koresponduje s danými podmínkami a jestli není v rozporu s ekonometrickými pravidly.

Ekonomická verifikace

Zaměřuje se na ověření a porovnávání znamének odhadů parametrů a zkoumá, zda nejsou v rozporu s původními předpoklady.

Jak bylo patrné na prvotním grafu nákladů, který je na obrázku č. 21, křivka má rostoucí trend, tudíž parametr β_1 bude mít kladnou hodnotu. Také je logické, že konstanta musí být nezáporné číslo, neboť s náklady se nelze dostat do minusových hodnot.

Metodou OLS bylo prokázáno, že naše původní předpoklady byly správné, jelikož vypočtená konstanta dosahuje výše 247769. Parametr $\beta_1 > 0$, jelikož jeho koeficient má hodnotu 262411.

Statistická verifikace

Statistická verifikace je třetí částí v rámci analýzy časové řady. Slouží především k ověření statistické významnosti jednotlivých parametrů i celkového modelu.

Koeficient determinace

Koeficientem determinace se měří kvalita vyrovnaných hodnot oproti hodnotám skutečným. V konečném modelu koeficient determinace dosahuje výše 0,988906, tedy 98,89 % variability závislé proměnné. Tohle číslo je velmi vysoké, jelikož udává, že model nevysvětlil pouze 1,11 % variability závislé proměnné.

Adjustovaný koeficient determinace

Jelikož se tento koeficient používá pro srovnávání různých modelů, jeho hodnota je nižší než u koeficientu determinace. V modelu nákladů se rovná číslu 0,986346, což je 98,63 %. Je zřejmé, že číslo je velmi podobné samotnému koeficientu determinace. Vliv na to má také to, že všechny proměnné v modelu jsou významné a pro model důležité.

T-testy

Nyní si ověříme významnost jednotlivých parametrů pomocí různých kritérií. Výstupové okno programu Gretl na obrázku č. 25 ukazuje, že všechny proměnné jsou pro model důležité a nesmíme je vyřadit.

Tabulka ANOVA

Analýza rozptylu neboli ANOVA je ukazatelem variability. Tabulka č. 12 se skládá ze tří částí. První složka je regrese neboli regresní suma čtverců, která nám ukazuje, kolik variability se podařilo modelem vysvětlit. Další složka nazývaná rezidua, tedy reziduální suma čtverců, je chybový součet čtverců, tzn. že dokazuje, kolik variability se nepodařilo vysvětlit. Po sečtení těchto dvou složek získáme celkový součet čtverců.

	Součty čtverců	Stupně volnosti	Průměrný čtverec
Regrese	2,66E+13	3	8,86E+12
Rezidua	2,98E+11	13	2,29E+10
Celkem	2,69E+13	16	1,68E+12

Tab. 12 Tabulka analýzy rozptylu nákladů

$$R^2 = 2,65656e+013 / 2,68636e+013 = 0,988906$$

$$F(3, 13) = 8,85519e+012 / 2,29248e+010 = 386,271 \text{ [p-hodnota } 5,94e-013]$$

Díky F-testu jsme ověřili statistickou významnost celého modelu. Nulovou hypotézu o nevýznamnosti jsme zamítli, protože $F_{0,95}(3,13) = 3,41053$ a testová statistika F testu $F = 386,271$ spadá do kritického oboru. P-hodnota nám potvrzuje stejný výsledek, tzn. že model je jako celek statisticky významný.

Intervaly spolehlivosti pro regresní parametry

Z tabulky č. 13, která nám zobrazuje konfidenční intervaly, je možné vyčíst kladnou hodnotu všech proměnných kromě zlomu. Ani v jednom z konfidenčních intervalů se ale nevyskytuje nula, což dokazuje, že všechny koeficienty jsou statisticky významné.

Proměnná	Koeficient	Konfidenční interval	
Konstanta	247769	49920	445618
Time	262411	220700	304121
Zlom06	593201	295330	891072
Zlom	-680109	-998961	-361257

Tab. 13 Vypočítané konfidenční intervaly pro regresní parametry

Ekonometrická verifikace

Ve třetím kroku analýzy časové řady zjistíme, zda model vykazuje bílý šum a tím pádem je vhodný k úspěšnému provedení predikce modelu.

První předpoklad, kterým je nulová střední hodnota náhodné složky, je při použití metody OLS splněn automaticky, tudíž ho nebudeme ověřovat. Mohly bychom k jeho otestování používat graf reziduí.

Druhým předpokladem je konstantní rozptyl neboli homoskedasticita. K tomu použijeme následující testy.

	Testová statistika	P-hodnota
Whiteův test	2,583988	0,858952
Breusch-Paganův test	0,880212	0,8302

Tab. 14 Testy homoskedasticity

Jak p-hodnota, tak i testová statistika dokazují, že se v modelu nevyskytuje heteroskedasticita, protože nulovou hypotézu nezamítáme a je splněn druhý předpoklad k ověření bílého šumu.

Třetí předpoklad hovoří o sériové nezávislosti časové řady. K jejímu otestování byly použity následující testy, které v nulové hypotéze předpokládají nepřítomnost autokorelace, tudíž ji nechceme zamítnout.

	Testová statistika	P-hodnota
Durbin-Watsonův test	2,31653	0,4791
Ljungův-Boxův test	0,530087	0,467

Tab. 15 Testy autokorelace

Oba testy dokázaly, že v datech se autokorelace nevyskytuje, tudíž nulovou hypotézu o sériové nezávislosti nezamítáme. Třetí předpoklad bílého šumu je tedy splněn.

Aby mohl být bílý šum označován za tzv. *Gaussův bílý šum*, je potřeba otestovat normalitu reziduí, pro něž použijeme, stejně jako v části testující výnosy, Chí-kvadrát test a Shapiro-Wilkův test. Nulová hypotéza hovoří o normálním rozdělení, tudíž ji chceme prokázat.

	Testová statistika	P-hodnota
Chí-kvadrát test	0,817	0,403
Shapiro-Wilkův test	0,982	0,974

Tab. 16 Testy normálního rozdělení chybového členu

Dle p-hodnoty můžeme rozhodnout, že chybový člen má normální rozdělení, tím pádem je splněn i poslední předpoklad testující bílý šum. Můžeme tedy konstatovat, že data obsahují bílý šum s normálním rozdělením. Vymodelovanou křivku tedy můžeme pokládat za důležitou a hodnotnou, neboť vyhověla všem předpokladům.

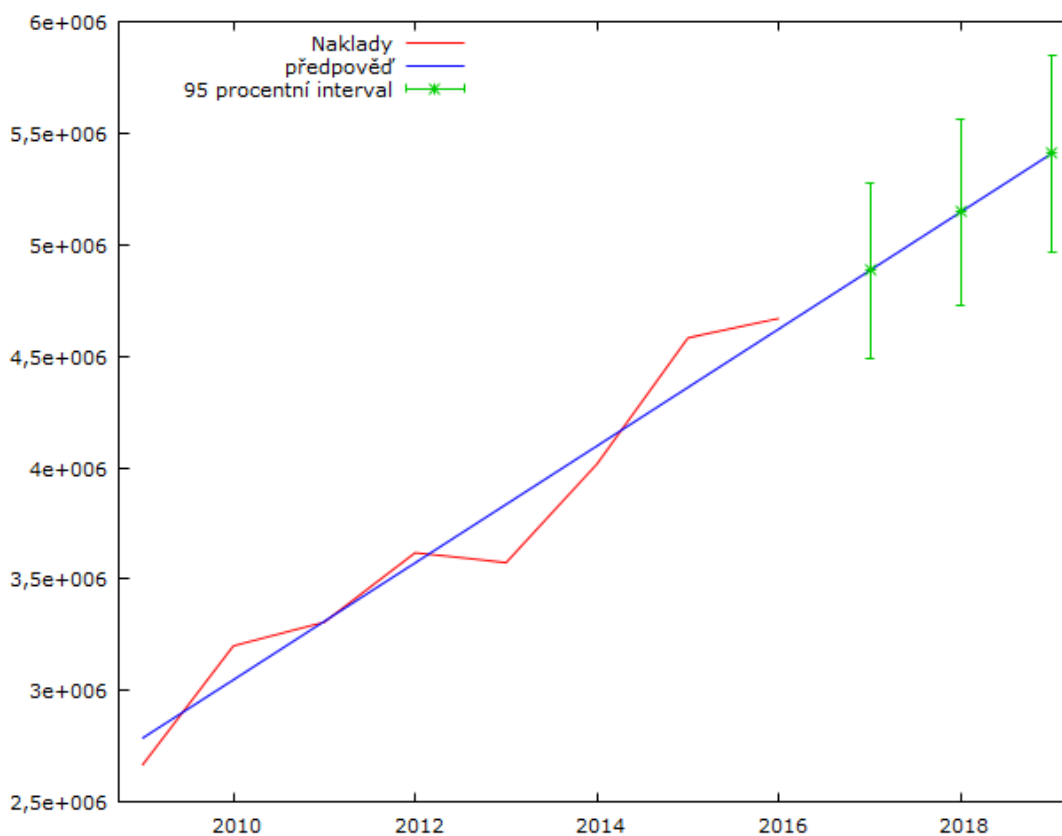
5.2.6 Predikce budoucího vývoje

Jako čtvrtý krok v rámci analýzy časové řady bude provedena predikce budoucího vývoje pro tři příští období, tedy roky 2017, 2018 a 2019.

Rok	Předpověď	Směrodatná chyba	Konfidenční interval	
2017	4884252,66	182 589,17	4489792,8	5278712,6
2018	5146663,28	192 526,40	4730735,3	5 562 591
2019	5409073,89	203 812,52	4 968 764	5849384,1

Tab. 17 Predikce výše nákladů v letech 2017, 2018 a 2019

Náklady budou mít i nadále rostoucí charakter. Tento fakt se také samozřejmě odvíjí od výnosů, neboť bez nich by náklady nemohly růst. Jejich vývoj je graficky zobrazen na obrázku č. 27.

Obr. 27 Predikce budoucího vývoje v letech 2017, 2018 a 2019

Jak lze z grafu vyvodit, náklady lineárně porostou i v následujících letech, kdy se očekává největší suma vynaložená na náklady v roce 2019, a to v celkové výši téměř 5,5 mil. Kč.

5.3 Návrhy a doporučení

Jelikož trend výnosů i nákladů v dalších letech vykazuje stále rostoucí charakter, musí se organizátoři zamyslet nad tím, jak ho udržet. Důležité je především udržení všech sponzorů, které festival doposud má a získání dalších. Tím by se celková částka výnosů zvyšovala a organizátoři by nebyli nuceni spoléhat se stále na stejné společnosti a firmy, které mohou od sponzoringu upustit. Podstatné je tedy využití všech možností, které mají organizátoři k dispozici.

Důležitou složkou, na kterou je třeba dávat důraz, jsou granty a dotace. Dalším návrhem je tedy využití dotací či grantů z fondů EU. V rámci umění a kultury bohužel nemají organizace v České republice příliš možností, jak usilovat o zahraniční finanční podporu, jelikož Evropská unie podporuje především oblast životního prostředí, vzdělávání nebo také rozvoj venkova. Přesto jsem našla možnosti, které se organizátorům naskýtají.

Jednou z nich je využití dotací v rámci programu EU Kultura (Programculture.cz, online). Ten je součástí jednotného programu *Kreativní Evropa* plánovaného na období 2014-2020, který je určen pro podporu organizací z kulturních a kreativních odvětví, pokud nevyvíjejí výdělečnou činnost, tzn. že jsou neziskové. Podporuje hudbu, televizi, výtvarné umění či hmotné i nehmotné kulturní dědictví, jako jsou například design a festivaly. Nevýhodou u této varianty je ovšem maximálně výše finančního příspěvku na jeden subjekt, která činí 250 000 Kč. Žádat lze ovšem každý kalendářní rok.

Kromě programu *Kreativní Evropa* lze na podporu projektů s kulturním a uměleckým rozměrem čerpat finance i prostřednictvím strukturálních fondů, do kterých plyne největší částka na podporu kultury z Evropské unie. Do této kategorie řadíme například *Integrovaný regionální operační program* (Crr.cz, online), který navazuje na skončený dlouhou dobu využívaný dotační program nazývaný *Regionální operační program pro Jihovýchod*, který byl zaměřen na Jihomoravský kraj a kraj Vysočina. Navazující operační program sice snížil počet okruhů pro dotace, ale stále má v prioritní ose 1 podporu kultury a rozvoje podnikání v oblasti cestovního ruchu. Při dodržení všech podmínek a řádného postupu je ale možné z této dotační politiky získat důležitý finanční obnos, který musí být vynaložen přesně na ty účely, na které byl plánován.

Mezi další možné získání finančních prostředků řadíme program *Interreg Rakousko – Česká republika* (Strukturalni-fondy.cz, online), který je součástí programu *Přeshraniční spolupráce Česká republika* plánovaného na roky 2014-2020. Účelem je zlepšení sociálních, ekonomických a kulturních vztahů v rámci daného území. Tento projekt je omezen na programové lokality, do kterého spadají kraje Jihomoravský, Vysočina a Jihočeský. Je zaměřen především na regionální a místní projekty s přeshraničním významem. V současné době musí splňovat minimálně určitá kritéria, kterými jsou společná příprava a realizace projektu, případně personál a financování. Do prioritní osy 2 řadíme aktivity jako zhodnocení kulturního a přírodního dědictví a rozvoj a propagace nehmotného kulturního dědictví, kam spadá i příspěvek na kulturní akce.

Hlavní podmínkou je spolupráce s přeshraničním, tedy v tomto případě s rakouským partnerem, v případě festivalu Folkové prázdniny by to neměl být problém. Je to hlavně z důvodu velkého množství nejen folkových festivalů, které se na území Rakouska pořádají.

Novým způsobem, jak získat dostatečné finanční prostředky, je od letošního roku také program od Ministerstva kultury (MKCR.cz, online), které vytvořilo novou oblast podpory, a to festival profesionálního umění. Dotace jsou určeny na podporu veřejně prospěšných neziskových projektů, jako jsou festivaly, přehlídky či inscenační činnosti. Výše podpory vychází z plánovaných nákladů a může činit až 70 % celkových nákladů dle předloženého projektu. Podmínkou je realizování projektu v ČR, což pro Městské kulturní středisko není problém. Nevýhodou ovšem může být, že víceleté financování tímto způsobem lze uplatnit u projektů majících mimořádný význam. Tato podmínka je hodnocena v rámci ministerstva a nelze předem určit výsledek rozhodnutí.

Dalším návrhem, který už souvisí přímo s organizací festivalu, je zavedení vstupného i na koncerty a vystoupení konající se v rámci vedlejšího programu, který je volně přístupný všem a zcela zdarma. Výše tohoto vstupného by alespoň částečně pokryla náklady, které organizátoři vynakládají k realizaci a celkovému fungování právě těchto doprovodných koncertů.

Kromě již zmíněných způsobů čerpání financí prostřednictvím dotací se mohou organizátoři pokusit získat další nutné prostředky k realizaci například od různých firem a společností, případně také od fyzických osob, pokud mají zájem se na chodu festivalu tímto způsobem podílet. Organizátoři by jim za to mohli nabídnout například reklamu jejich firmy na plakátech či na dalších propagačních materiálech včetně svých webových stránek.

6 Diskuze

Jelikož každý festival či jiný typ kulturní akce je natolik specifický všemi svými znaky a vlastnostmi, hlavním zdrojem informací byli především zaměstnanci Městského kulturního střediska, případně také vydané tiskové zprávy a stránky festivalu. Počet literárních zdrojů zabývajících se podobným tématem, jako je ekonomické zhodnocení festivalu, není příliš vysoký, tudíž literární zajištění k této práci nebylo dostatečné.

V teoretické části bakalářské práce je popsána příspěvková organizace s hlavními znaky a jejím financováním. Jelikož Městské kulturní středisko v Náměšti nad Oslavou, které řadíme k neziskovým organizacím, je pořadatelem festivalu Folkové prázdniny, ve své hlavní činnosti nemůže vykazovat zisk. Posláním festivalu není získat z projektu maximální výdělek, ale umožnit návštěvníkům nevšední hudební zážitek.

Stejně tak organizátor nedisponuje takovým množstvím finančních prostředků k realizaci tak již velkého a zavedeného festivalu, aby byl schopen všechny náklady uhradit pouze ze svých zdrojů či z rozpočtu obce. Z toho důvodu využívá různé možnosti získání financí, aby byl schopen stále zvyšovat celkovou úroveň festivalu.

Za tímto účelem byla provedena analýza jednotlivých výkazů zisků a ztrát festivalu. Dokumenty a informace potřebné ke zpracování této práce mi byly poskytnuty od samotných realizátorů festivalu. Bylo zjištěno, že výnosy se skládají z několika druhů finančních prostředků, a to z grantů a dotací, dále z darů, tržeb z reklamy, ze vstupného a případně část finančních prostředků je využita z rezervního fondu, který organizace vede a do kterého vkládá finanční prostředky z doplňkové vedlejší činnosti.

Festival byl původně pořádán jako menší kulturní akce, kterou navštěvovali lidé z bližšího okolí. Výnosy se skládaly převážně z tržeb za kulturní akci, jehož velkou složkou je i vstupné. Postupem času se ale různorodost výnosů začala zvyšovat a festival rostl i díky bohatým zkušenostem pořadatelů a členů projektového týmu. Došlo k rozšíření počtu dní, tím pádem i vystoupení a počtu umělců.

Následně byla provedena analýza celkových výnosů i nákladů pomocí dekompozičního přístupu, ve které byly zjištěny odhady proměnných a určení jejich vývoje. Následně byly modely testovány a vypočítána predikce pro příští roky.

Milníkem a důležitým zlomem je právě rok 2006, kdy organizátoři získali nového sponzora, a to skupinu ČEZ. Díky tomuto sponzorovi se celkové tržby z reklamy zvýšily o 1 mil. Kč. Festival se stal multižánrovým hostící interpretu z celého světa. Od té doby se tržby z reklamy drží téměř na stejné výši, ale výnosy stále rostou z důvodu získávání vyšších částek z grantů a dotací. Tento zdroj je ale nejistý, neboť ne vždy jsou splněny všechny podmínky pro získání dotace nebo organizátoři nemusí danou dotaci či grant získat. To dokazují data z let 2008 a 2009, kdy oproti roku 2007 bylo získáno o 45 % v případě roku 2008 a v případě roku 2009 o 27 % méně finančních prostředků z grantů a dotací. To se samozřejmě také projevilo v celkových výnosech, neboť v těchto letech měly klesající trend.

Vstupné tvoří v posledních letech přibližně 20 % celkových výnosů. I když se ceny za vstupenky na festival mírně zvyšují (v roce 2007 stálo denní vstupné 330 Kč, v loňském roce to bylo 400 Kč), tvoří procentuálně přibližně stále stejný podíl.

Největší podíl nákladů tvoří honoráře za hudebníky. V současné době je to téměř 40 % celkové částky. Bohužel tato částka nelze významně snížit. Aby si festival udržel jistou prestiž, kterou za dobu konání získal, musí být zváni známější nejen čeští, ale také zahraniční interpreti. Tím si udrží stálou návštěvnost, která se významně nemění. Tím lze dokázat, že na festival chodí již stálí návštěvníci, kteří se rádi vracejí. Jelikož je letos již 32. ročník, projektový tým se setkává s tím, že mezi návštěvníky jsou již děti a vnoučata těch, kteří na něj chodili v samých počátcích.

Další důležitou částí nákladů jsou náklady na dopravu a ubytování umělců. Nesmíme zapomenout také na technické zabezpečení festivalu, které tvoří 10 % celkových nákladů.

Aby se zvýšily výnosy, byla navržena doporučení, která by mohla napomoci zvýšení finančních prostředků, případně jejich doplnění, pokud by došlo ke ztrátě sponzorů či ke změně výše poskytnutých částek. Jako nejvhodnější se jeví žádost o dotaci Ministerstva kultury, jelikož Městské kulturní středisko právě s tímto ministerstvem často spolupracuje. Žádost o grant již organizace podávala v minulých letech do programu Kulturní aktivity, nyní je ale nově vytvořen program Profesionální umění, který se specializuje právě na podporu festivalů.

Tato práce může sloužit pořadatelům festivalu jako podklad či inspirace o budoucím směřování festivalu. Díky znázorněným složkám výnosů a nákladů je možné si utvořit komplexní obraz o dosavadním vývoji festivalu. Následně je možné nechat se inspirovat mnou navrhovanými způsoby řešení a tím celý festival do budoucna zajistit tak, aby nedocházelo ke krytí částečných ztrát z rezervního fondu či hospodářskou činností.

7 Závěr

Pořádání kulturních akcí je dnes velmi složité, neboť lidé mají velmi rozmanitý výběr a není lehké je zaujmout. Jenže všechna tato kulturní dění nejsou pouze o samotném vystoupení či koncertu, v zákulisí musí všichni organizátoři odvést mnoho práce a věnovat samotné realizaci mnoho času, aby si pak návštěvníci mohli užít konečný výsledek jejich snahy.

Právě těmito důležitými věcmi se zaměřením na finanční stránku pořádání festivalu se zabývá tato bakalářská práce. Konkrétně se jedná o festival Folkové prázdniny konající se v Náměšti nad Oslavou. Realizátorem této události je nezisková organizace Městské kulturní středisko v Náměšti nad Oslavou a letos se ve dnech 22.-27. července bude pořádat již 32. ročník.

V rámci práce bylo vypracováno finanční zhodnocení festivalu v letech 2000–2016 s přihlédnutím k jednotlivým složkám nákladů a výnosů. Na základě vymodelovaných křivek byly popsány nejdůležitější zlomy a provedena predikce pro následující tři roky. Tyto výsledky budou sloužit pro organizátora festivalu, jako podklady o jeho budoucím směřování.

Význam práce nespočívá pouze ve vymodelování řady a vypočítání predikce pro následující roky, ale i v popisu a kvantifikaci důležitých souvislostí, které festival po finanční stránce provází. Podstatným faktem v rozložení výnosů jsou granty, které dříve tvořily jen asi 2 % celkových výnosů, zatímco nyní se jejich podíl pohybuje kolem 40 %. Další velká změna proběhla u tržeb z reklamy, jejichž celkový podíl vzrostl z 15 na 40 %. Zatímco tyto veličiny se výrazně vzrostly, u tržeb z kulturní akce, kam řadíme především vstupné, můžeme sledovat klesající vývoj. Je to způsobeno tím, že zatímco v roce 2000 se jednalo o malý festival, který získával finanční prostředky především ze vstupného a z tržeb za kulturní akci, nyní se jedná o mezinárodní hudební událost, se kterou se váže i nutnost sehnat více finančních prostředků. Tento obrat je způsoben především získáním většího množství sponzorů a obdržetím větších finančních obnosů díky grantům a dotacím, na které pracovníci Městského kulturního střediska vytváří projekty.

Největší část nákladů festivalu tvoří stále náklady vynaložené na honoráře umělců. Jejich výše se sice v posledních letech mírně snížila oproti celkovým nákladům, ale je to způsobeno větší variabilitou nákladů, které s sebou nese pořádání navštěvovanějšího festivalu. Například náklady na technické zabezpečení akce se od roku 2000 navýšily o téměř 10 %. Důvodem je složitější příprava a nutnost výkonnějších technických přístrojů. Zajímavým faktem je, že zatímco náklady na dopravu výrazně vzrostly, náklady na ubytování se procentuálně příliš nezměnily. Je to způsobeno tím, že nyní na festivalu hraje mnohem více zahraničních umělců a kapel, tudíž je nutné uhradit letenky. Ubytování pro muzikanty je zajišťováno v Náměšti nad Oslavou v místních hotelech,

Jelikož na festival jezdí lidé nejen z blízkého, ale i z dalekého okolí a každoročně na něj dorazí mnoho dobrovolníků pomáhajících s organizací a zapojujících se do dílen a workshopů, a to bez jakékoli finanční odměny, můžeme jej považovat za úspěšný. Dokazuje to i fakt, že samotní muzikanti se rádi do Náměstě vrací, nejen v roli koncertujících, ale i v roli diváků. Často se také stává, že po svých vystoupeních zůstávají a užívají si výjimečnou a přátelskou atmosféru, která je festivalem prokána.

8 Literatura

8.1 Literární zdroje

- ARTL, J., ATLOVÁ, M. *Ekonomické časové řady*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2009. 290 s. ISBN 978-80-86946-85-6.
- BACHMANN, P. *Management neziskové organizace*. 1. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 2011. 280 s. ISBN 978-80-7435-130-3.
- DOSTÁL, P., KISLINGEROVÁ, E. *Ekonomika kultury: efektivní metody a nástroje podnikání v sektoru kultury*. Praha: Oeconomica, 2012. 174 s. ISBN 978-80-245-1886-2.
- DUŠEK, J. *Účetní uzávěrka a závěrka v přehledech: snadno a rychle*. Praha: Grada, 2005. 208 s. ISBN 978-80-247-5417-8.
- FRIČ, P., GOULLI, R. *Neziskový sektor v ČR*. 1. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2001. 203 s. ISBN 80-86432-04-1.
- HAVLAN, P. *Veřejné vlastnictví v právu a společnosti*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008. 306 s. ISBN 978-80-7179-617-6.
- HINDLS, R., HRONOVÁ S., NOVÁK, I. *Metody statistické analýzy pro ekonomy*. 2. přepracované vyd. Praha: Management Press, 2000, 259 s. ISBN 80-726-1013-9.
- HINDLS, R., HRONOVÁ, S., SEGER J. *Statistika pro ekonomy*. 1. vyd. Praha: Professional publishing, 2002. 415 s. ISBN 80-86419-26-6.
- HOŠÁKOVÁ, A., MUSILOVÁ, L. *Praktická aplikace přímých daní v příspěvkové organizaci*. Ostrava: EconomiCon, 2012. 186 s. ISBN 978-80-905065-1-0.
- HUŠEK, R. *Ekonometrická analýza*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2007. 367 s. ISBN 978-80-245-1300-3.
- MADEROVÁ VOLTNEROVÁ K., TÉGL P. *Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací ÚSC*. 1. vyd. Praha: ANAG, 2011. 151 s. ISBN 978-80-7263-546-7
- MARTINOVIČOVÁ, D., KONEČNÝ M., VAVŘINA J. *Úvod do podnikové ekonomiky*. Praha: Grada, 2014. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-5316-4.
- OTRUSINOVÁ, M. *Hospodaření nepodnikatelských organizací*. 1. vyd. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2009. 130 s. ISBN 978-80-7318-789-7.
- OTRUSINOVÁ, M., KUBÍČKOVÁ, L. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. V Praze: C.H. Beck, 2011. 192 s. ISBN 978-80-7400-342-4.
- PELIKÁNOVÁ, A. *Účetnictví, daně a financování pro nestátní neziskovky*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2016. 320 s. ISBN 978-80-247-5699-8.
- REKTOŘÍK, J. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. 2. vyd. Praha: Ekopress, 2007. 187 s. ISBN 978-80-86929-25-5.
- SOUČEK, E. *Statistika pro ekonomy*. Vyd. 1. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2006. 267 s. ISBN 80-86730-06-9.

- STEJSKAL, J. *Ekonomika neziskové organizace*. 1. vyd. Praha: Junák – svaz skautů a skautek ČR, Tiskové a distribuční centrum, 2010. 272 s. ISBN 978-80-86825-55-7.
- TETŘEVOVÁ, L. *Veřejná ekonomie*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2008. 185 s. ISBN 978-80-86946-79-5.
- VÍT, P. *Praktický právní průvodce pro neziskové organizace*. 1. vyd. Praha: Grada, 2015. Manažer. ISBN 978-80-247-5477-2.

8.2 Elektronické zdroje

- Centrum pro regionální rozvoj České republiky. *Integrovaný regionální operační program*. [online]. 2017 [cit. 7. 3. 2017]. Dostupné na:
<http://www.crr.cz/cs/irop/>
- Český účetní standard č. 704 pro některé vybrané účetní jednotky. [online]. [cit. 4.12. 2016]. ISSN 1211-1244 Dostupné na
<http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/ceske-ucetni-standardy-c-701-az-c-704>
- Folkové prázdniny Náměšť nad Oslavou. *O festivalu*. [online]. 2017 [cit. 21. 1. 2017]. Dostupné na:
<http://www.folkoveprazdniny.cz/index.php/o-festivalu-namest>
- Kancelář Kreativní Evropa-Kultura. *Institut umění*. [online]. 2017 [cit. 10. 3. 2017]. Dostupné na:
<http://www.programculture.cz/cs/>
- LOVĚTÍNSKÝ, V., MYLKOVÁ, P. *Fungování příspěvkových organizací v České republice a vybraných zemích Evropy*. In: Parlamentní institut. [online]. [cit. 21. 11. 2016]. Dostupné na:
https://www.avpo.cz/wp-content/uploads/2014/01/prispevkove_organizace_v_CR_a_EU.pdf
- Městské kulturní středisko v Náměšti Nad Oslavou. *Zřizovatel*. [online]. 2017 [cit. 25. 1. 2017]. Dostupné na:
<http://mks-namest.cz/zrizovatel/ds-1079/pl=1177>
- Město Náměšť nad Oslavou. *Oficiální stránky města*. [online]. 2017 [cit. 15. 1. 2017]. Dostupné na:
<http://www.namestnosl.cz/organizacni-struktura-meu/d-1756>
- Ministerstvo kultury České republiky. *Granty a dotace*. [online]. 2017 [cit. 15. 3. 2017]. Dostupné na:
<https://www.mkcr.cz/granty-a-dotace-22.html>

- OECD. *The Non-profit Sector in a Changing Economy*. Paris: OECD Publishing, 2003. [online]. [cit. 27. 11. 2016]. Dostupné na:
<http://dx.doi.org/10.1787/9789264199545-en>
- Evropské strukturální a investiční fondy. *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR*. [online]. 2017 [cit. 20. 3. 2017]. Dostupné na:
<https://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/OP-Rakousko-%E2%80%93-CR>
- Svaz měst a obcí České republiky: *Organizační složky a příspěvkové organizace*. [cit. 25. 1. 2017]. Dostupné na:
<http://www.smocr.cz/data/fileBank/a0a5aed0-d4d5-46fe-97a0-7f7cb761e5fb.pdf>
- SLINTÁKOVÁ, B. *Organizační složky státu a státní příspěvkové organizace*. Státní fondy. [online] 2017 [cit. 25. 11. 2016]. Dostupné na: http://kvf.vse.cz/wp-content/uploads/2010/06/1167949457_sb_organizacni_slozky_statu.pdf
- ŠKARABELOVÁ, S. Příspěvkové organizace jako konkurent nestátním neziskovým organizacím [online] 2015 [vid. 21. 11. 2016]. Dostupné na
https://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/studie_skarabelova_prispevkove_organizace_pro_web.pdf
- Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů*. [online]. [cit. 28. 11. 2016]. ISSN 1211-1244 Dostupné na
<http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/2000/zakon-c-219-2000-sb-3445>
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů*. [online]. [cit. 21. 11. 2016]. ISSN 1211-1244 Dostupné na
<http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/2000/zakon-c-250-2000-sb-3447>
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů*. [online]. [cit. 10. 12. 2016]. ISSN 1211-1244 Dostupné na
<http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/ucetnictvi-a-ucetnictvi-statu/ucetni-reforma-verejnych-financi-ucetnic/pravni-predpisy/platna-legislativa-zakony/2016/zakony-pro-rok-2016-pro-ucetnictvi-statu-25444>

9 Seznam obrázků

Obr. 1	Trend vývoje tržeb z reklamy a celkových výnosů	23
Obr. 2	Vyrovnané částky tržeb z reklamy po odečtení příspěvku NOSu	24
Obr. 3	Vývoj finančních prostředků přijatých díky grantům a dotacím	25
Obr. 4	Vývoj finančních prostředků přijatých prostřednictvím darů	26
Obr. 5	Tržby z kulturní akce v letech 2000-2016	28
Obr. 6	Vývoj počtu prodaných vstupenek s přihlédnutím k tržbám z kulturní akce	29
Obr. 7	Rozložení jednotlivých prodejních míst v letech 2006-2016	29
Obr. 8	Rozložení celkových výnosů v letech 2000-2016	30
Obr. 9	Celkové náklady za honoráře v letech 2000-2016	31
Obr. 10	Srovnání výnosů s náklady za honoráře v letech 2000-2016	32
Obr. 11	Vývoj nákladů za ubytování v letech 2000-2016	34
Obr. 12	Vývoj nákladů na dopravu v letech 2000-2016	35
Obr. 13	Vývoj nákladů na technické zabezpečení v letech 2000-2016	36
Obr. 14	Výnosy festivalu v letech 2000-2016	43
Obr. 15	Absolutní změna výnosů v letech 2000-2016	44
Obr. 16	Koeficient růstu výnosů v letech 2000-2016	45
Obr. 17	Parametry modelu výnosů	46
Obr. 18	Skutečné a vyrovnané hodnoty výnosů	48
Obr. 19	Graf reziduí modelu v závislosti na čase	51
Obr. 20	Predikce budoucího vývoje v letech 2017, 2018, 2019	53
Obr. 21	Celkové náklady festivalu v letech 2000-2016	54
Obr. 22	Absolutní změny nákladů v letech 2000-2016	55

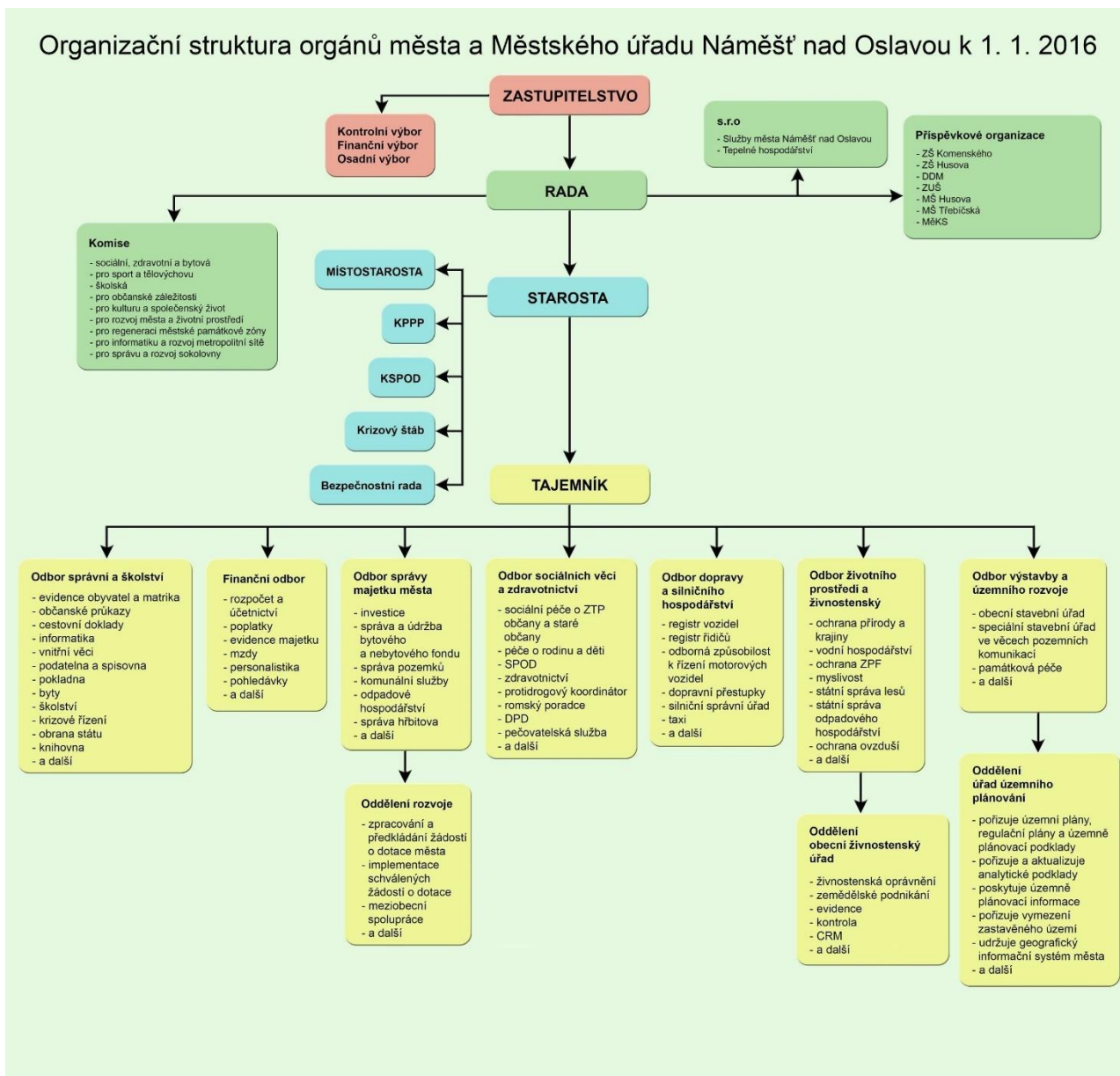
Obr. 23	Koeficient růstu nákladů v letech 2000-2016	56
Obr. 24	QLR test potvrzující zlomy v letech 2006 a 2009	57
Obr. 25	Parametry modelu nákladů [výpočty – program Gretl]	58
Obr. 26	Skutečné a vyrovnané hodnoty nákladů	59
Obr. 27	Predikce budoucího vývoje v letech 2017, 2018 a 2019	63
Obr. 28	Organizační struktura města Náměště nad Oslavou Zdroj: Stránky města Náměště nad Oslavou	77

10 Seznam tabulek

Tab. 1	Vyčíslení nákladů za honoráře poskytnuté agenturám vs. samotným umělcům	33
Tab. 2	Porovnání vhodných funkčních forem [výpočty – program Gretl]	46
Tab. 3	Testy specifikace modelu [výpočty – program Gretl]	47
Tab. 4	Tabulka analýzy rozptylu modelu výnosů	50
Tab. 5	Vypočítané konfidenční intervaly pro regresní parametry	50
Tab. 6	Testy homoskedasticity	52
Tab. 7	Testy autokorelace	52
Tab. 8	Testy normálního rozdělení chybového členu	53
Tab. 9	Predikční interval	54
Tab. 10	Porovnání jednotlivých funkčních forem nákladové křivky	57
Tab. 11	Testy specifikace modelu [výpočty – program Gretl]	58
Tab. 12	Tabulka analýzy rozptylu nákladů	61
Tab. 13	Vypočítané konfidenční intervaly pro regresní parametry	61
Tab. 14	Testy homoskedasticity	62
Tab. 15	Testy autokorelace	62
Tab. 16	Testy normálního rozdělení chybového členu	62
Tab. 17	Predikce výše nákladů v letech 2017, 2018 a 2019	63
Tab. 18	Elementární charakteristiky vývoje výnosů	78
Tab. 19	Elementární charakteristiky vývoje nákladů	79

Přílohy

A Organizační struktura města

Obr. 28 Organizační struktura města Náměště nad Oslavou
Zdroj: Stránky města Náměště nad Oslavou

B Elementární charakteristiky vývoje výnosů

Rok	Výnosy	Absolutní změna	Koeficient růstu	Tempo růstu	Koeficient přírůstku	Tempo přírůstku
2000	425200	-	-	-	-	-
2001	687450	262250	1,617	161,677	0,6168	61,68
2002	767024,2	79574,2	1,116	111,575	0,1158	11,58
2003	1553917	786892,8	2,026	202,590	1,0259	102,59
2004	1263440	-290477	0,813	81,307	-0,1869	-18,69
2005	1728871	465430,5	1,368	136,838	0,3684	36,84
2006	3052058	1323187,75	1,765	176,535	0,7653	76,53
2007	3442987	390928,75	1,128	112,809	0,1281	12,81
2008	3034127	-408859,76	0,881	88,125	-0,1188	-11,88
2009	2547413	-486714,13	0,840	83,959	-0,1604	-16,04
2010	2932308	384895,22	1,151	115,109	0,1511	15,11
2011	3024444	92135,63	1,031	103,142	0,0314	3,14
2012	3434658	410213,57	1,136	113,563	0,1356	13,56
2013	3289523	-145134,49	0,958	95,774	-0,0423	-4,23
2014	3739535	450011,92	1,137	113,680	0,1368	13,68
2015	4308869	569333,87	1,152	115,225	0,1522	15,22
2016	4426799	117930,38	1,027	102,737	0,0274	2,74

Tab. 18 Elementární charakteristiky vývoje výnosů

C Elementární charakteristiky vývoje nákladů

	Náklady	Absolutní změna	Koeficient růstu	Tempo růstu	Koeficient přírůstku	Tempo přírůstku
2000	505862	-		-	-	-
2001	778453	272590,6	1,539	153,886	0,5389	53,89
2002	987604	209151,7	1,269	126,868	0,2687	26,87
2003	1554352	566746,9	1,574	157,386	0,5739	57,39
2004	1413379	-140973	0,909	90,930	-0,0907	-9,07
2005	1757588	344208,7	1,244	124,354	0,2435	24,35
2006	2791517	1033930	1,588	158,827	0,5883	58,83
2007	2979983	188465,6	1,068	106,751	0,0675	6,75
2008	3049266	69282,97	1,023	102,325	0,0232	2,32
2009	2664193	-385073	0,874	87,372	-0,1263	-12,63
2010	3199471	535278	1,201	120,092	0,2009	20,09
2011	3306026	106555,6	1,033	103,330	0,0333	3,33
2012	3617366	311340,3	1,094	109,417	0,0942	9,42
2013	3573421	-43945,1	0,988	98,785	-0,0121	-1,21
2014	4016212	442791,2	1,124	112,391	0,1239	12,39
2015	4581452	565239,8	1,141	114,074	0,1407	14,07
2016	4669098	87645,33	1,019	101,913	0,0191	1,91

Tab. 19 Elementární charakteristiky vývoje nákladů